

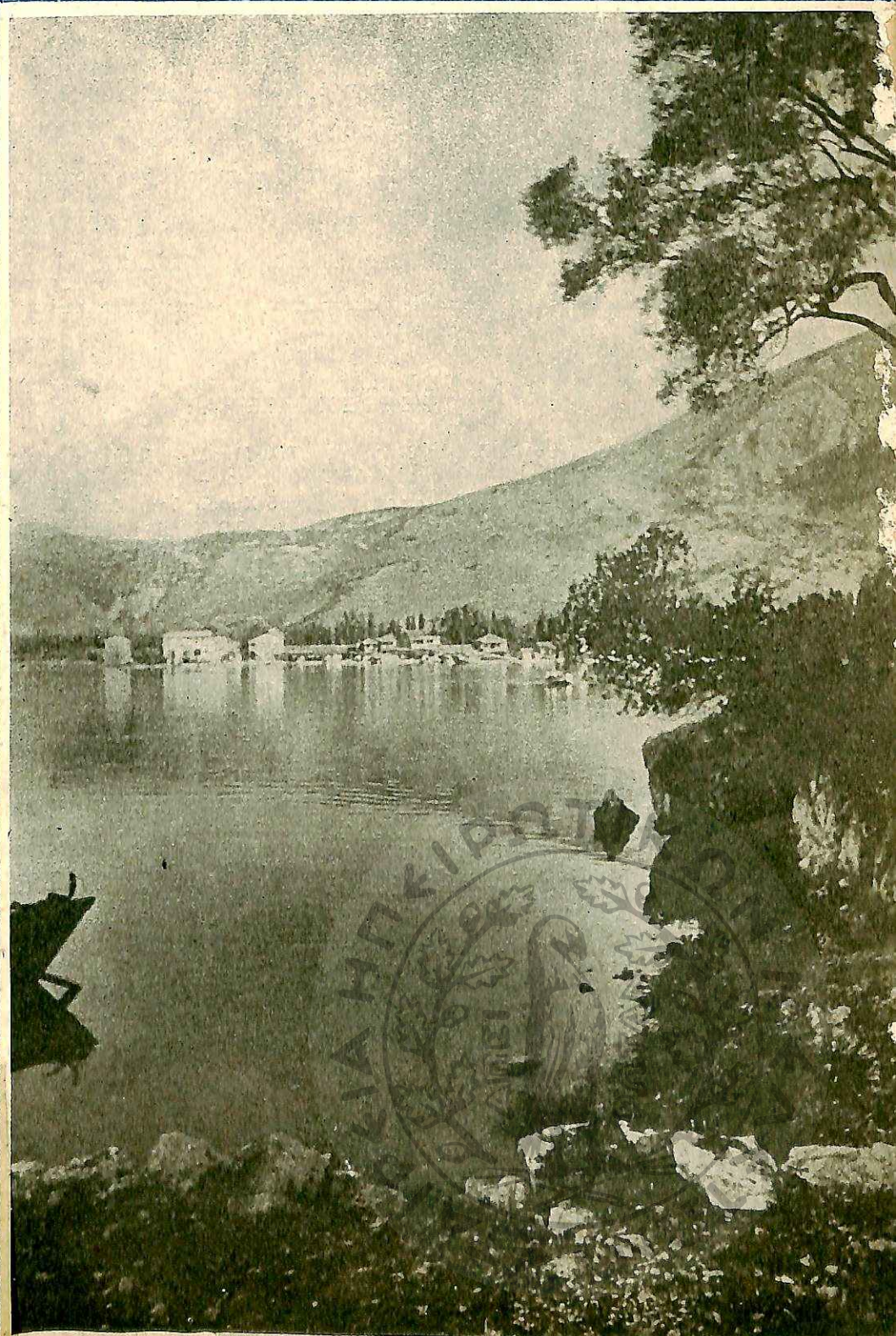
ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ
ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ

ΙΟΥΝΙΟΣ
1940

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

ΟΡΟΙ ΕΓΓΡΑΦΗΣ:

Συνδρομή έτησία Δρ. 100	ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ:
Έξωτερικού έτησία » 200	Άπλου Δρ. 10
	Διπλου » 15

Αί συνδρομαί αρχονται την 1ην Ιανουαρίου και είναι προπληρωτέαι.

Διεύθυνσις και Γραφεία: Άλεξάνδρου Σούτσου 26

Έπί της Συντάξεως: ΕΛΜΙΝΑ ΠΑΝΤΕΛΑΚΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Ποιές οδηγίες είχαν δοθή στις Βελγίδες διά την περίπτωσιν έπιστρατεύσεως, υπό Έλ. Ρουσοπούλου.—Δυό έξέχουσες γυναικες φυσιογνωμίες: Εύθαλία Άδάμ—Έλένη Στρούβαλη.—Τό Διήγημά μας: Τό φάντασμα και ό κρυμμένος θυσανρός, υπό Έλ. Σιφναίου.—Τοϋ Όλέθρου (ποίημα), υπό Τίλ. Μπαλή.—Μία άγνωστος ζωγράφος: Άννα Βάξερ, υπό Έλ. Άποστολίδου.—Οί Όνειροπαρμένοι (ποίημα), υπό

Τίλ. Μπαλή.—Πώς θ' αρχίσωμε, υπό Όφιγ. Φράγκου.—Καλλιτεχνική κίνησις.—Κριτική τοϋ Χοροϋ, υπό Κατ. Κακούρη.—Έ κριτική τοϋ Βιβλίου.—Παραστάσεις.—Έκδόσεις.—Χοροί.—Άπο την κίνησι των Σωματείων μας: Μορφωτικός Σύλλογος Πατρών, υπό Ν. Α. Π.—Έ Φεμινιστική κίνησις κατά τό 1939-1940.—Ό Πόλεμος και οι Γυναίκες.—Ειδήσεις.—Και λίγη Μαγειρική.—Μόδες.

Έ εικών τοϋ έξωφύλλου παριστά τοποθεσίαν της Λευκάδος. Σκίτσα Διηγήματος εϋγενώς προσφερθέντα υπό της Δ)δος Μητσέα.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ Ε. Σ. Ε.

Πρόεδρος: Σμαράγδα Θ. Δημαρά

Άντιπρόεδροι: Βέρθα Σ. Λένα, Έλένη Ο. Ρουσοπούλου

Γεν. Γραμματεϋς: Εϋαγγελινή Κ. Βάρδα

Ταμίας: Ρίτσα Γ. Κορομηλά

Σύμβουλοι: Έλένη Ι. Σιφναίου, Έλλη Μ. Μυλωνά, Άγγελική Π. Χατζημιχάλη, Άθανασία Π. Ρεδιάδου, Έλμίνα Ν. Παντελάκη, Εϋφροσύνη Χάρτ.

Νέα ΠΟΥΔΡΑ ΡΥΖΙΟΥ ΑΕΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΙ ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ
ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΥΜΟΡΦΙΑΣ

- 1 Δεκα αποχρώσεις κολακευτικά, ή τελευταία λέξις της μόδας στο Παρίσι. Μπορείτε να τις εξετάσετε από την θυρίδα στον πυθμένα του κυτίου
- 2 Είναι πειό φυλή και πειό ελαφρά από ότι μπορούσατε να το πιστέψετε πριν κι αυτό γιατί είναι αερισμένη
- 3 Νέο έξαιρετο και λεπτό άρωμα. Έχει κανείς πραγματικά την έντύπωσι πως μυρίζει τό μυρωμένα λουλούδια της μεσημβρινής Γαλλίας.
- 4 Κρατά όλη την ημέρα γιατί είναι άνακατεμένη με mousse de crème μέθοδος πατενταρισμένη.
- 5 Όραίο μάτ που δεν χαλά καθόλου. Δεν υπάρχει πια εκείνο τό γυαλιστερό χρώμα. Άκόμη και με τόν ήλιο και τόν αέρα και με την εσίδωσι μνει πάντα τό ίδιο όραίο μάτ χρώμα.
- 6 Καινούργια έλκυστική εμφάνισις· μεγάλο μοντέλο όξιος που ποτέ δε θα την φθάση κανένα άλλο παρόμοιο προϊόν

Μπορείτε ΝΑ ΙΔΗΤΕ
ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΧΡΩΜΑ
πριν την αγοράσετε

ΑΥΤΑΞΕΤΕ ΤΗΝ ΘΥΡΙΔΑ ΚΑΤΩ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΥΘΜΕΝΑ ΤΟΥ ΚΥΤΙΟΥ

ΜΕ ΜΕΡΙΚΕΣ ΔΡΑΧΜΕΣ ΑΠΟΚΤΑΤΕ
Ένα χρώμα διδάμναι εϋμορφιάς

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΟΡΕΑ Ά. Παπακώστα
ΗΜΕΡΟΜ. 10-9-81
ΑΡΙΘ. 30254

Αισθάνεστε ΚΑΙ βλέπετε ΑΜΕΣΩΣ ΤΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ!

Έξακριβώνετε αμέσως πόσο ή Λοσιόν προσώπου Σέρκ αναζωογονεί την κυκλοφορία του αίματος της επιδερμίδος. Βλέπετε ακόμη στο βαμβάκι, πόσο τέλεια καθάρισε ή Λοσιόν Σέρκ το δέρμα σας μέχρι του βάθους των πόρων. Μόνον με την Λοσιόν Σέρκ μια επιδερμίδα μπορεί να είναι επιστημονικά περιποιημένη και επομένως ωραία.

**Scherk
Face
Lotion**

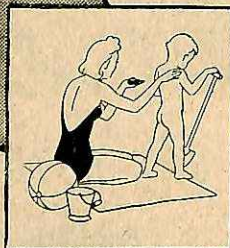
GG 82

*Ο Μπέμωθι θέλει επίσης
να γίνη μελαχροινός!*

Αρχίζετε την ήλιοθεραπείαν από όλιγα λεπτά (5-10) και αυξάνετε συνεχώς. Μην εκτίθεσθε απροστάτευτοι στον ήλιο, αλλά τρίβετε το δέρμα σας πριν καλά με NIVEA. Έτσι το δέρμα σας παραμένει μαλακό, αποκτάτε ωραίο μελαχροινό χρώμα και αποφεύγετε τα εγκαύματα. Τάς πολύ ζεστές ημέρας και όταν το δέρμα σας είναι ευαίσθητο, μεταχειρίζεσθε το NIVEA - NUSS - λάδι με την ισχυρά προστατευτική του ενέργεια.

Το μικρό κυτίον δρχ. 9.-
το μεσαίον " 17.-
το μεγάλο " 33.-

NIVEA

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΣΟΥΤΣΟΥ, 26

ΕΤΟΣ Κ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 1940

ΑΡΙΘ. 6

Ποιές οδηγίες είχαν δοθῇ στις Βελγίδες διὰ τὴν περίπτωσιν ἐπιστρατεύσεως

Τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον τῶν Βελγίδων εἶχεν ἐκδώσει τὸ περασμένο φθινόπωρο ἓνα μικρὸ φυλλάδιον, στὸ ὁποῖο ἐδημοσιεύοντο ὁδηγίες πολὺ σαφῶς διατυπωμέναι καὶ προσιτὲς εἰς ὅλες τὰς γυναῖκες περὶ τοῦ τί πρέπει νὰ κάμουν εἰς περίπτωσιν κινητοποιήσεως. Τὶς ὁδηγίες αὐτὲς θὰ ἔπρεπε νὰ ἐγκολπωθοῦν οἱ γυναῖκες ὅλων τῶν οὐδετέρων κρατῶν διὰ νὰ μὴ βρεθοῦν ἀπροπαρασκευάστες, ἂν τυχὸν ἡ χώρα τοὺς ἀναγκασθῇ νὰ ἐπιστρατευθῇ.

Ἡ «Ἑλληνίς» νομίζει ὅτι ἐξυπηρετεῖ τὰς ἀναγνώστριάς της, δημοσιεύουσα μερικὰς ἀπὸ τὰς συστάσεις αὐτὰς ποὺ ἔχουν γενικώτερο χαρακτῆρα:

Ἐὰν τὴν ὥρα τῆς ἐπιστρατεύσεώς του, ὁ προστατῆς σύζυγός σας, ἀδελφός ἢ πατέρας, ἔχει ληξιπρόθεσμα χρέη (ἐνοίκια, δόσεις πληρωτέας γιὰ ἀγορὰν διαφόρων αντικειμένων, κτλ.), δὲν πρέπει ν' ἀνησυχῆτε ὑπερβολικά. Ἐὰν δὲν μπορῇτε νὰ πληρώσετε, τὰ δικαστήρια, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπιστρατεύσεως δὲν ἐκδίδουν ἀπόφασιν ἐναντίον τοῦ κληθέντος. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει πὼς ὁ ἐπιστρατευθεὶς ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὰ χρέη του. Γι' αὐτὸ ὅσοι εἶναι εἰς θέσιν νὰ πληρώσουν, καλὸν εἶναι νὰ τὸ κάμουν ὥστε νὰ μὴ βροῦν συσσωρευμένα τὰ χρέη των ὅταν ἐπιστρέψουν σπῆτι των. Εἶναι ἄλλως τε ἔργον πατριωτικὸν νὰ μὴ φέρωμεν ἐμπόδια στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τοῦ τόπου.

Κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ συζύγου, ἢ γυναῖκα θ' ἀσχοληθῇ καὶ μετὰ τὰς υποθέσεις καὶ τὰς δουλείας του. Ὑπάρχουν πολλὰς περιπτώσεις ὅπου ἡ παντρεμένη γυναῖκα δὲν μπορεῖ νὰ ἐνεργήσῃ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν τοῦ συζύγου της. Ἐὰν ὑπάρχει τέτοια περίπτωσις γιὰ σᾶς, φροντίσατε νὰ σᾶς ἐφοδιάσῃ ὁ σύζυγός σας μ' ἓνα ἔγκυρο πληρεξούσιον.

Ἐὰν εἰσθῇ ἀναγκασμένη νὰ

ἐργασθῇτε γιὰ ν' ἀντιμετωπίσετε τὴν βιοπάλη, εἴτε χειρωνακτικῶς, εἴτε ἀλλιῶς, ἀποταθεῖτε πρὸς τὰ κρατικὰ Γραφεῖα Εὐρέσεως ἐργασίας.

Ὅταν δεχθῇτε νὰ κάμετε ἐξελοντικὴν ἐργασίαν πρέπει νὰ ἐπιβάλλετε στὸν ἑαυτὸ σας ἀπόλυτη πειθαρχία στὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων ποὺ σᾶς ἀνέθεσαν· μὴ κάμετε συμφωνίας μετὰ διάφορες ὑπηρεσίες, ἀρκεσθῇτε σὲ μία. Ἐὰν κρίνετε ὅτι πρέπει νὰ ἐγκαταλείψετε τὴν θέσιν σας, περιμένετε, πρὶν φύγετε, νὰ βρεθῇ ἡ ἀντικαταστάτρια σας.

Μητέρες! πρὶν ἀναλάβετε ὅποια δὴποτε ἐργασία, σκεφθῇτε πρῶτα τὰ παιδιὰ σας. Τὸ πρωταρχικὸν σας καθῆκον εἶναι νὰ φροντίσετε γι' αὐτά.

Ὅσοι μποροῦν νὰ δώσουν ἐργασία σὲ ἄλλους, ὥς τὸ κάμουν. Εἶναι κακῶς ἐννοουμένη οἰκονομία νὰ δημιουργήσουν ἀνεργίαν ἐκεῖνες ποὺ μποροῦν νὰ ξοδέψουν, μετὰ τὸ νὰ μὴ κάμουν ἓνα φόρεμα ἢ νὰ ἐλαττώσουν τὴν ὑπηρεσίαν τους.

Προσπαθήσατε πρὸ παντὸς νὰ χρησιμοποιήσετε τὰς γνώσεις σας· κάμετε χρῆσιν τῶν διπλωμάτων ποὺ ἔχετε, καὶ θέσατε τὰς ἱκανότητάς σας στὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἔθνους.

Ἐπισύρομε τὴν προσοχὴν σας στοὺς ὀργανισμοὺς ποὺ ἔχουν τὴν περισσοτέραν ἀνάγκην βοήθειας:

1) Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς μπορεῖ ν' ἀπασχολήσῃ πολλὰς γυναῖκες γιὰ ἐξελοντικὴν ὑπηρεσίαν (νοσηλείαν, ὑπηρεσίαν διοικητικὴν, οἰκονομικὴν, καντίνες, ἐργαστήρια, στρατόπεδα, βιβλιοθήκας νοσοκομείων, ψυχαγωγίαν τῶν ἀσθενῶν κ.τ.λ. κ.τ.λ.

2) Ἡ κοινωνικὴ βοήθεια στὰς οἰκογένειαι τῶν στρατευομένων.

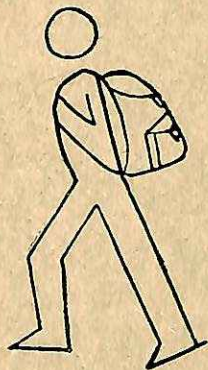
3) Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου.

4) Ἡ παθητικὴ ἀεράμυνα.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Έφοδιάσατε τὰ παιδιά σας μ' ένα πιστοποιητικό ταυτότητας. Νά είναι γραμμένο σέ ανθεκτικό ύλικό· προτιμότερον εἶναι ένα κομμάτι μαλακό πετσά. Μάθετε τὰ μικρά παιδιά σας νὰ ξέρουν νὰ λέν τ' ὄνομά τους, τὴν ἀκριβὴ διεύθυνσιν τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὴν ἡλικία τους.

Ἐν καιρῷ πολέμου καλὸν εἶναι νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας μιὰ ταχεῖα ἐκκένωσι τῆς πόλεως καὶ ἐσπευσμένην ἀναχώρησι. Φροντίσατε ἀπὸ τώρα τί χρειάζεται εἰς ἀποσκευὴν γιὰ κάθε μέλος τῆς οἰκογενείας. Ράψετε γιὰ τὰ μεγάλα παιδιά ἀπὸ ἓνα σάκκο πού νὰ μποροῦν ἐνδεχομένως νὰ φορτῶνται στὴν πλάτη (σχ. 1). Γιὰ τὰ μικρά θὰ φτιάσετε ἓνα σακκίδιο πού θὰ κρέμεται ἀπὸ τὸν ὦμο (σχ. 2). Εἶναι πολὺ σπουδαῖο νὰ μποροῦν νὰ βαδίζουν ἔτσι φορτωμένα καὶ νὰ ἔχουν τὰ χέρια τους ἐλεύθερα. Ράψετε στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σάκκου κάθε παιδιοῦ τ' ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ, ἐπίσης καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν ἐνὸς συγγενοῦς ἢ φίλου πού θὰ μποροῦσε ἐνδεχομένως νὰ δεχθῇ τὸ παιδί, ἂν τυχὸν περιπλανηθῇ.

Σχ. 1

Σχ. 2

Στὸ σάκκο τοῦ καθενὸς βάζετε:

1 ζευγάρι γερὰ ὑποδήματα

2 ζευγάρια κάλτσες

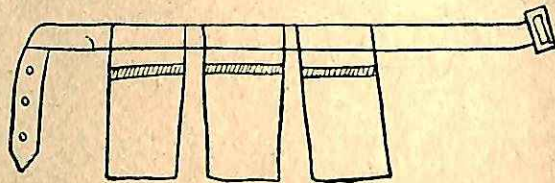
μερικὰ μαντήλια

μερικὰ ζεστά μάλλινα, εἰ δυνατόν

λίγα ἀσπρόρρουχα, ἓνα παγοῦρι μὲ νερό, μερικὰ κομμάτια ζάχαρι ἂν ἔχετε, ἢ λίγες σταφίδες, λίγο σαποῦνι, χαρτί καὶ μολύβι, μιὰ βούρτζα τῶν δοντιῶν κι' ἓνα χτένι.

Γιὰ τὸν ἑαυτὸ σας ἐτοιμάστε μιὰ ζώνη πού νὰ μπορῇτε νὰ τὴν φορῇτε κάτω ἀπὸ τὸ φόρεμα (σχ. 3). Θὰ βάλετε ἐκεῖ τὰ χρήματά σας καὶ ὅ,τι οἰκογενειακὰ χαρτιά ἔχετε (πιστοποιητικὸν γάμου, ταυτότητος κ.λ.π.

Τὶς ἡμέρες πού σᾶς ἀπειλεῖ ἄμεσος κίνδυνος, θὰ τοποθετῇτε κάθε βράδυ στὰ πόδια τοῦ κρεβατιοῦ τῶν παιδιῶν σας τὰ ρούχα πού πρέπει νὰ φορέσουν, ὅσον τὸ δυνατόν γρήγορα ἐν περιπτώσει συναγερμοῦ ἢ ἀναχωρήσεως. Μὴ ξεχνᾶτε

Σχ. 3

κι' ἓνα ζεστὸ πανωφόρι γιὰ τὸ καθενα, ὡς κι' εὐρύχωρα καὶ γερὰ παπούτσια πού ν' ἀντέχουν σὲ πεζοπορία. Γιὰ τὰ μωρὰ ἐτοιμάσατε καὶ ἔχετε πρόχειρα ἓνα κουτί συμπυκνωμένο γάλα, ἓναν τενεκέ μὲ τὴ τροφὴ τοῦ καὶ λίγο νερό.

ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ ΗΘΙΚΕΣ

Μητέρες, ὅσες ἔχετε τὸν ἄνδρα σας ὑπὸ τὰ ὄπλα, δεῖξτε ἡτῆς βαρεῖας εὐθύνης πού σᾶς ἀνατίθεται· κρατήσατε σφιχτὰ στὰ χέρια σας τὰ ἡνία στὴ διεύθυνσιν τῆς οἰκογενείας· νὰ εἰσθε σταθερὲς, χωρὶς νὰ στερήσατε τοὺς δικούς σας τὴ στοργή, πού δὲν πρέπει ὅμως νὰ καταλήξῃ σὲ ἀδυναμία.

Ἀναθρέψατε τὰ παιδιά σας μὲ τὴν προοπτικὴ ἐνὸς κανονικοῦ πάλιν μέλλοντος, πού θὰ ἐπακολουθήσῃ τὸν πόλεμο. Φροντίσατε νὰ μὴ παραμελοῦν τὶς σπουδές τους. Μὴ λέτε ποτὲ μπρὸς στὰ παιδιά: «Ποιὸς ξέρεί τί θὰ γίνῃ τοῦ χρόνου; — Ποιὸς ξέρεί ποῦ θὰ εἴμαστε; — Πρὸς τί νὰ κάμωμε σχέδια; — Δώσατέ τους τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς σταθερότητας.

Ἐὰν μπορῇτε, κάμετε ὥστε νὰ μάθουν ὅλα τὰ παιδιά σας ἓνα χειρωνακτικὸ ἐπάγγελμα πού νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἐξασκῇσιν σὲ κάθε χώρα. Εἶναι αὐτὸ μιὰ ἀσφάλεια στὶς κρίσιμες ἐποχές πού περνᾶμε.

Μὴ λυπεῖσθε τὰ παιδιά σας γιὰ τὶς θυσίες πού τοὺς ἐπιβάλλουν αἱ περιστάσεις· ἀφίστατέ τους νὰ συμμερισθοῦν κι' αὐτὰ τὶς οἰκογενειακὰ δυσχέρειες· καλλιεργήσατε στὰ πιὸ μεγάλα παιδιά τὸ αἶσθημα τῆς εὐθύνης ἀπέναντι τῶν μικροτέρων· μὴ ἐπισκιάζετε ὅμως τὴ ζωὴ τους μὲ

τὶς ἀγωνίες σας γιὰ τὸ μέλλον. Μιλήσατέ τους μόνον γιὰ ἐλπίδες.

Ἐὰν θ' ἀναγκασθῇτε νὰ τοὺς εἰπῇτε γιὰ βομβαρδισμούς, γιὰ ἐκκενώσεις καὶ ἄλλα προφυλακτικὰ μέτρα, κάμετέ το μὲ ἡρεμία σὰν νὰ πρόκειται γιὰ πρᾶγμα φυσικὸ, πού δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀπασχολῇ.

Μὴ δίδετε ποτὲ στὰ παιδιά σας τὴν ἐντύπωσιν πὼς κατὰ τὸν πόλεμο ἡ ἡθικὴ βρίσκεται

παραμερισμένη. Μὴ τοὺς ἀφίνετε νὰ ποῦν ὅτι ὁλόκληρη ἡ ἀνθρωπότης ἔχει καταληφθῇ ἀπὸ παραφροσύνη, καὶ ὅτι δὲν ξέρεί γιὰ ποῖο λόγο πολεμᾷ. Μὴ τοὺς διδάσκειτε τὸ μῖσος, ἀλλὰ προσπαθήσατε νὰ τοὺς πείσατε πὼς ὑπάρχουν λόγοι εὐγενικοὶ καὶ ὑψηλοὶ γιὰ τοὺς ὁποίους πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ θυσιαθοῦν γιὰ τὴν πατρίδα τους.

ΕΛΕΝΗ ΡΟΥΣΣΟΠΟΥΛΟΥ

Δύο ἐξέχουσες γυναικεῖς φυσιογνωμίες

Εὐθαλία Ἀδὰμ — Ἑλένη Στρούβαλη

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀκαδημία μὲ τὸ βραβεῖον Ἀρετῆς πού τόσον φωτεινὰ ἀπένειμε, κατὰ τὸν ἐφετεινὸν πανηγυρισμὸν τῆς Ἑθνικῆς μας ἑορτῆς, στὴν Εὐθαλία Ἀδὰμ καὶ στὴν Ἑλ. Στρούβαλη, ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ γίνουν περισσότερο γνωστὲς στὴν κοινωνία τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ κράτους, δύο πραγματικὰ σπάνιες γυναικεῖς φυσιογνωμίες.

Γιατὶ αἱ δύο αὐτὲς γυναῖκες, πού μὲ τὴν βαθεῖα καὶ πλατεῖα πνευματικὴ τους μόρφωσιν, μὲ τὸ ἀνώτερο ἥθος καὶ τὰ ἀγνότερα πατριωτικὰ αἰσθήματά τους ἐξυπηρέτησαν ὅσον λίγες τὸν Ἑλληνισμό, δὲν ζήτησαν ποτὲ δόξες καὶ τιμές. Μετὰ τὴν ἀφιέρωσιν μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς, στὴν διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς παιδείας καὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἥθους στὶς τρυφερὲς ψυχές τῶν νέων κοριτσιῶν πού ἀπὸ ὅλες τὶς ἄκρες τοῦ σκορπισμένου Ἑλληνισμοῦ συνέρρεαν διὰ νὰ ἐκπαιδευθοῦν στὸ Ζάππειο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πού διηύθυναν ἐπὶ τόσα καὶ τόσα μακρὰ καὶ δύσκολα χρόνια, ζοῦσαν σεμνὰ καὶ ἀποτραβηγμένα στὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. Καὶ ἡ ἐπιβράβευσιν τῆς Ἀκαδημίας ἤλθε σὰν μιὰ δικαίωσιν μακρῶν προσπαθειῶν καὶ σκληρῶν ἀγώνων, ἀφωσιωμένων ὅλων στὸ μεγαλεῖο τῆς ἀγαπημένης καὶ γλυκεῖας πατρίδος, τῆς ὁποίας ἀπεδείχθησαν «ὑπεράξιος» αἱ δύο αὐτὲς ἐνθουσιώδεις Ἑλληνίδες.

Ὁ σεμνὸς ἑορτασμὸς πού διωργάνωσεν πρὸς τιμὴν τῶν, στὴν αἵθουσα τοῦ Πάρνασσου, ὁ Σύλλογος τῶν Ζαππιδῶν, καὶ ἡ γεμάτη συγκίνησιν καὶ σεβασμὸ ἀμέριστη συμμετοχὴ σ' αὐτὴν τῆς ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, πρωτοστατούντων τοῦ Μακαριωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, πολλῶν ἀρχιερέων καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ-Διοικητοῦ τῆς Πρωτευούσης

κ. Κοτζιά· οἱ παλλόμενοι ἀπὸ ἀγάπην καὶ ἐνθουσιασμὸ λόγοι τριῶν ἐκλεκτῶν Ζαππιδῶν, τριῶν πνευματικῶν θυγατέρων τῶν, τῶν κυριῶν Ὀλγας Κυβετοῦ, Ἰουλ. Τσιραγγέλου καὶ Ἑλ. Σπανοῦδης, καὶ ἡ γεμάτη θαυμασμό, ἐκτίμησιν καὶ σεβασμὸ προσφωνήσις τῆς Κας Ἀννας Τριανταφυλλίδου, ἐκ μέρους τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων, καθὼς καὶ οἱ παρούσες γραμμές, πού ἡ Ἑλληνὶς ἐκ μέρους ὁλοκλήρου τοῦ Ε. Σ. Ε., ἐκ μέρους ὅλων δηλαδὴ τῶν 70 γυναικείων σωματείων πού ἀντιπροσωπεύει τοὺς ἀφιερώνει, πρέπει νὰ θεωρηθοῦν σὰν μιὰ ἐλάχιστη ἐνδειξὶς τῆς ἀπειρης καὶ βαθεῖας εὐγνωμοσύνης πού ὁλόκληρος ὁ Ἑλληνισμὸς τοὺς ὀφείλει.

Εὐχαρίστως δημοσιεύομε κατωτέρω σήμερα, ἀπὸ τοὺς λόγους, πού αἱ Καὶ Κυβετοῦ καὶ Τσιραγγέλου εἶχαν τὴν καλωσύνη νὰ θέσουν στὴν διάθεσίν μας, μερικὰ ἀποσπάσματα πού φανερώνουν ποῖα ἦταν ἡ δρᾶσις τῶν δύο τιμωμένων Ἑλληνίδων, καὶ ποῖα ἡ σημασία καὶ ἡ ἀπήχησις τῆς δράσεως αὐτῆς.

«Θυμούμαστε τώρα μὲ ποιὲς λαχτάρεις καὶ μὲ ποῖα ὄνειρα εἶχαμε φύγει, ἡ καθεμιὰ ἀπὸ μᾶς, ἀπὸ τὸ χωριὸ ἢ τὴν πολιτεία πού γεννηθήκαμε, ἢ ἀπὸ τὸ πατρικὸ μας σπίτι, στὴ Πόλιν καὶ στὰ περίχωρά της, καὶ εἶχαμε ἀνεβῇ τὰ σκαλοπάτια μπαίνοντας μ' ἐκθαμβὰ μάτια στὸ καλλιμάρμαρο μέγαρον, πού ἡ πατρικὴ καὶ μεγάλη ψυχὴ τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Κωνστ. Ζάππα εἶχε χαρίσει στὶς Ἑλληνίδες κόρες γιὰ νὰ γίνῃ ὁ ναὸς τῆς ὑψηλῆς μορφωτικῆς τῶν μυσταγωγίας. Θυμούμαστε τώρα πὼς ἀντικρύσαμε τὶς δύο ἐπιβλητικὰ καὶ στοργικὰ ἱέρειες τῆς μυσταγωγίας αὐτῆς, τὴν Εὐθ. Ἀδὰμ καὶ τὴν

Ἐλ. Στρούβαλη, πού μᾶς ἐδέχτηκαν μέ ανοιχτή τὴν μητρική τους ἀγκάλη. Γιατί οἱ δύο αὐτὲς ἱερείες ἀπαρνήθηκαν ὅλα τὰ ἐγκόσμια γιὰ νὰ κάμουνε κόρες τους, ὅλες τὶς Ἑλληνοποῦλες πού ἐμπαιναν μέσα στὸ ναό. Θυμούμαστε τώρα πῶς ἦταν ὅλα φωτεινὰ καὶ θερμὰ ἐκεῖ μέσα. Πῶς ἐμπαινε ἀπὸ παντοῦ τὸ φῶς καὶ ἡ ζέστη στὴ ψυχὴ μας, ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν τῶν διδασκάλων μας, ἀπὸ

Εὐθαλία Ἀδάμ

τὸν ὑψηλὸ παραινετικὸ λόγον, ἀπὸ τὸ στοργικὸ χᾶδι τῶν ματιῶν, καὶ ἀπὸ τὸ αὐστηρὸ ἀκόμη μὰ καὶ γεμᾶτο ἀγάπη χέρι, πού μᾶς ὁδηγοῦσε σταθερὰ πρὸς τὸ δρόμον τῆς ἀρετῆς, δίνοντας τὸ παράδειγμα τῆς αὐτοθυσίας. Ὅ,τι βλέπαμε καὶ ὅ,τι ἀκούσαμε καὶ ὅ,τι ζούσαμε ἐκεῖ μέσα δὲν ἦταν λόγος κενός. Ἦταν ἐμπραχτὴ ἀσκηση τῆς ἀρετῆς καὶ παράδειγμα ὑψηλὸ καὶ ἀξιόμιμητο. Καὶ γι' αὐτὸ χαράχτηκε τόσο βαθειὰ στὶς ψυχὰς μας, πού οὔτε ὁ καιρὸς, οὔτε ὁ ἀλλοπρόσαλλος κυματοδαρμὸς τῆς ζωῆς, οὔτε τὸ σκόρπισμα καὶ τὸ ξερρίζωμα τῆς ἐθνικῆς συμφορᾶς, οὔτε οἱ σειρῆνες ἑνὸς χαμηλοῦ καὶ στενόκαρδου ἀτομικοῦ καὶ εὐδαιμονισμοῦ, δὲν μπόρεσαν ποτέ νὰ σβύσουν.

... Τὸ Ζάππειο ἔμεινε πάντα γιὰ μᾶς ὁ φωτεινὸς φάρος πού μᾶς ἐφώτιζε τὸν δρόμον μας, καὶ μᾶς ὁδηγοῦσε στὴ ζωὴ μας. Κι'

ὅσες πίκρες καὶ ἂν μᾶς ἐπότηζε ἡ ζωὴ, ὅσες δυσκολίες καὶ ὅσα ἐμπόδια καὶ ἂν ὑψώνονταν μπροστὰ μας, ὅσες ἀγωνίες καὶ ἂν περᾶσαμε, εἴχαμε πάντα μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς τὸ παράδειγμα τῶν μορφῶν ἐκείνων καὶ στήριγμά μας τὴν ἐμπραχτὴ ἀρετὴ πού ἐκείνες μᾶς ἐδείξαν ζωντανή καὶ ἐνσάρκωμένη.

ΙΟΥΛΙΑ ΚΥΒΕΤΟΥ

Ἴσως ὁ Κωνσταντῖνος Ζάππας νὰ μὴν ἐγνώριζε, νὰ μὴν εἶχε ἀκούσει ὅ,τι πρὸς τὴν Διευθύντριαν Ἀνωτάτου Γαλλικοῦ Παρθεναγωγείου εἶπεν ὁ Ναπολέων: «Δώσατέ μου μητέρας»· διησθάνθη ὅμως τί ἐχρειάζετο διὰ τὸ οἰκοδόμημα τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς, τῆς βάσεως αὐτῆς τοῦ ἐθνικοῦ μέλλοντος. Εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἐφθανε διὰ τὴν γυναῖκα ἡ στοιχειώδης παιδείσις, ἡ τυπικὴ προσήλωσις—ὅχι πάντοτε εὐσυνείδητος—εἰς τὰς θρησκευτικὰς παραδόσεις καὶ ἡ ἐξάσκησις αὐτῆς «περὶ τὰ οἰκιακά», διησθάνθη πόσον ἦτον ἀναγκαῖα ἡ μόρφωσις αὐτῆς ὡς μητρός, συνείδησιν ἐχούσης τοῦ ὑψηλοῦ αὐτῆς προσορισμοῦ, ὡς παιδαγωγοῦ, ὡς παράγοντος ἐκπολιτιστικοῦ καὶ μορφωτικοῦ. Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν θεραπεύει ἡ γενναῖα δωρία του. Ἰδρύει τὸ ἀπὸ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὀνομασθὲν «Ζάππειον» Παρθεναγωγεῖον καὶ προικίζει διὰ χιλιάων κατ' ἔτος χρυσῶν λιρῶν. Ὡς πρώτη αὐτοῦ Διευθύντρια μετακαλεῖται ἐξ Ἀθηνῶν ἡ Ἑλληνὶς παιδαγωγὸς Καλλιόπη Κεχαγιᾶ...

... Ὅ,τι εἶχε νὰ ἐπιδείξη εἰς πνευματικὴν ἀνθισιν ἡ βασιλὶς τῶν πόλεων συγκεντροῦται εἰς τὸ Ζάππειον. Ὁ μέγας ὄργανωτῆς τῆς ἀμερικανικῆς ἀγωγῆς Ὁράτιος Μὰν λέγει: «ὅλοι εἴμεθα ὑπεύθυνοι διὰ τὸ μέλλον τῆς νέας γενεᾶς· ὁ κλῆρος, οἱ ἔχοντες ἀνωτέραν μόρφωσιν, οἱ συγγραφεῖς καὶ δημοσιογράφοι, οἱ πολιτευταῖ». Οὐδεὶς τούτων ἠρνήθη τὴν συμβολὴν του εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ζαππείου...

... Ἀς μὴ θεωρηθῇ ὅμως παραδοξολογία ἐὰν λεχθῇ ὅτι ὅλη αὐτὴ ἡ προσπάθεια καὶ ὅλη αὐτὴ ἡ ἐργασία δὲν εἶναι βέβαιον ὅτι θ' ἀπέδιδεν ὅ,τι ἀπέδωκεν, ἐὰν δὲν εὕρισκετο ὁ κινητήριος μοχλός. Τὸ ἀξίωμα «ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν» ἀπεδείχθη διὰ μίαν ἀκόμη φοράν ἀκαταμάχητον. Ποῖος θὰ ἐφαντάζετο ὅτι ὁ κινητήριος αὐτὸς μοχλός, ἡ πνοὴ ἡ δώσασα ψυχὴν εἰς τὰ ὄνειρα τοῦ ιδρύματος καὶ τῶν συναγωνιστῶν του θὰ ἦτο ἡ νεαρὰ κόρη, ἡ ὁποία συμφώνως πρὸς τὴν προκήρυξιν τοῦ ιδρύ-

ματος προήρχετο ἐκ τῶν πρώτων αὐτοῦ ὑποτρόφων, ἡ Εὐθαλία Ἀδάμ;

Αἱ Σέρραι διησθάνοντο ἄρα· γέ τι προσέφεραν εἰς τὸ ἔθνος ἀποστέλλουσαι εἰς τὸ Ζάππειον τὸν νεαρόν αὐτῶν βλαστόν; Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑλληνίδος παιδαγωγοῦ Καλλ. Κεχαγιᾶ, διήκουσε τὰ μαθήματα τοῦ Γυμνασίου καὶ Διδασκαλείου καὶ ἀριστεύσασα ἐστάλη ὡς ὑπότροφος τοῦ ιδρυτοῦ εἰς Παρισίους καὶ Γενεύην δι' ἀνωτέρας παιδαγωγικὰς σπουδὰς. Ἐπανελθοῦσα τὸ 1882 καὶ διδάξασα μετ' ἐνθουσιασμοῦ προήχθη βραδύτερον εἰς ὑποδιευθύντριαν καὶ τὸ 1888, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν τῆς Καλ. Κεχαγιᾶ, εἰς Διευθύντριαν.

Ἡ ἔμφυτος μετριοφροσύνη της ἦτο ἐπόμενον νὰ γεννήσῃ δειλίαν κατὰ τὴν ἀνάληψιν τῶν ὑψηλῶν καθηκόντων της.

Ἄλλ' οἱ διευθύνοντες εἶχον διῖδει τὴν ἱκανότητα καὶ τὰς ἀρετὰς της. Μικρὰ τὸ δέμας, εἶχε μεγάλην τὴν ἡθικὴν ἀντοχήν· νεαρωτάτῃ εἶχε τύχει κατὰ τὸν ποιητὴν «ἀντὶ τῆς πολιᾶς τὴν θεόδοτον σύνεσιν».

... Ἡ ὑπεροχὴ της συνίστατο κυρίως εἰς τὴν καρδίαν, εἰς τὴν ὁποίαν, ὡς ἐλέχθη ὁ θεὸς ἔθεσε τὸ πνεῦμα τῆς γυναικός. Εἶχεν ἔμφυτον τὴν πραότητα καὶ στοργήν, τόσο ἀναγκαῖας εἰς μαθητριάς οἰκοτροφείου, μεγάλην τὴν εὐαισθησίαν, ὑπέικουσιν ὅμως εἰς τὴν ἐπικράτησιν τοῦ λογικοῦ καὶ τῆς βουλήσεως· καὶ τὸ μέγιστον καὶ σπουδαιότατον διὰ τὸν ἀληθῆ παιδαγωγόν, τὴν ἡρεμίαν τοῦ χαρακτῆρος...

... Μὲ τοιοῦτον πρόγραμμα καὶ τοιαῦτα ἐφόδια, δὲν εἶναι ἄπορον πῶς ἐπέτυχεν ὅ,τι ἐπέτυχεν· ἡ Εὐθαλία Ἀδάμ. Ἐπάλασεν, ἠγωνίσθη καὶ ἐκέρδισε τὸν στέφανον τῆς δόξης. Ἀργότερον ἔλαβε καὶ τὸν στέφανον τοῦ μαρτυρίου, ὅταν ἀντίξοι περιστάσεις τὴν ἠνάγκασαν ν' ἀπομακρυνθῇ τοῦ περιβάλλοντος τοῦ ιδρύματος τὸ ὁποῖον τόσο ἠγάπησεν...

... Ἄλλ' ἐὰν λάβωμεν τὴν πλάστιγγα τῆς Δικαιοσύνης θὰ ἴδωμεν ὅτι τὸ κρινόμενον ἔργον καὶ ἄλλη βαρύνει σεβαστὴ προσωπικότης: εἶναι ἡ Ἐλ. Στρούβαλη, ἡ ἐπίσης καὶ δικαίως τιμηθεῖσα διὰ τοῦ βραβείου τῆς Ἀκαδημίας. Ἐκ τῶν πρώτων ἀποφοίτων τοῦ Ζαππείου, διδασκάλισσα καὶ ὑποδιευθύντρια, συναγωνίστρια καὶ φίλη τῆς Εὐθ. Ἀδάμ ἐμοιράζετο μὲ ἐκείνην τοὺς κόπους καὶ τὰς θυσίας τὰς ὁποίας ἀπῆτει τὸ δύσκο-

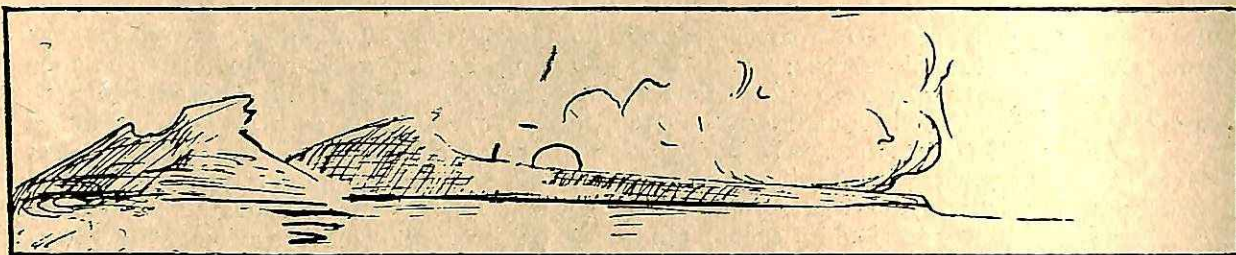
λον ἔργον των. Χαλύβδινος ἀντοχὴ εἰς τὸν δυσχερῆ ἀγῶνα, παροιμιώδης ἀφοσίωσις εἰς τὸ καθήκον, θερμὸς ζήλος ἀσβεστός διατηρηθεὶς ἐπὶ 60 ἔτη ἀνέδειξαν αὐτὴν ἀξίαν συμπαραστάτιδα καὶ βοηθὸν τῆς Εὐθ. Ἀδάμ εἰς τοὺς εὐτυχεῖς τῆς ἡρεμίας χρόνους, διάδοχος δ' αὐτῆς εἰς τὴν διεύθυνσιν τοῦ ιδρύματος κατὰ τοὺς δυσκόλους χρόνους τῆς τελευταίας περιόδου. Ὑποστάσα μόνη τόσας πικρίας καὶ τόσας ἀπογοητεύσεις, ὑπῆρ-

Ἐλένη Στρούβαλη

ξεν ἀκλόνητος ὑπέρμαχος τῆς ἀληθείας καὶ τῶν ὑψηλῶν ιδεωδῶν. Ἄλλ' ἡ ἀσθενὴς σὰρξ τὴν ἠνάγκασε νὰ παραιτηθῇ τοῦ περαιτέρω ἀγῶνος· μετὰ συντριβῆς καρδίας ἀπεμακρύνθη τοῦ περιβάλλοντος τοῦ Ζαππείου ὅ,τι ἐπὶ τόσα ἔτη ἔζησε καὶ ἠγωνίσθη. Ἱερεία τοῦ καλλιτεχνικοῦ ιδεώδους, προσέφεραν εἰς τὸ πνευματικὸν οἰκοδόμημα τοῦ Ζαππείου ὅ,τι ἐπὶ τόσους καὶ ἐθαύμασε· ἐκαλλιέργησεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Ζαππιδῶν τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν μουσικὴν, τὴν ποίησιν, πρὸς πᾶσαν ἐν γένει καλλιτεχνικὴν ἐπίδοσιν.

ΙΟΥΣΤ. ΤΣΙΡΑΓΓΕΛΟΥ

Τὸ Διήγημά μας

Τὸ Φάντασμα καὶ ὁ κρυμμένος θησαυρὸς (Κριμαϊκὴ λεγέμε)

Θυμάμαι πὼς σ' ἓνα ταξεῖδι μου στὴν Κριμαία, σὲ κάποιο χωριὸ κοντὰ στὴ Γιάλτα — κατοικοῦσε ἓνας Τάταρος, ποὺ λεγόταν Ἀχμέτ μπέης.

Πόσων χρόνων ἦτανε; Κανένας δὲν μποροῦσε νὰ τὸ πῇ. Τὸ σῶμα του ἦτανε κυρτωμένο, τὸ βλέμμα του θολό, ξεβαμένο ἀπ' τὴν πολυκαίρια. Θάχε σίγουρα κανέναν αἰῶνα στὴ ράχη του.

Μιά φορὰ κι' ἓναν καιρό, ὁ Ἀχμέτ ἦτανε πλούσιος. Στὸν Κριμαϊκὸ ὅμως πόλεμο, καὶ τὴν καταστροφὴ ποὺ ἀκολούθησε, βρέθηκε πάμφτωχος σὰν τὸν Ἰάβ. Ζοῦσε στὴν καλύβα του σὰν ἀσκητής, τρέφονταν μὲ χορτάρια, φρούτα καὶ μαῦρο σιταρένιο ψωμί, ποὺ ζύμωνε μοναχὸς του σὲ μιὰ ξύλινη γαβάθα. Μ' ὅλη του ὅμως τὴν φτώχεια καὶ τὴν κακομοιριά ὁ Ἀχμέτ μπέης ἦταν ὁ Μέντορας τοῦ χωριοῦ, καὶ ὅλοι τὸν ἐκτιμοῦσαν καὶ τὸν σέβονταν. Τὸν θεωροῦσαν προφήτη — καὶ ζητοῦσαν τὶς συμβουλές του.

Ὁ πρεσβύτερος διηγοῦνταν ἱστορίες καὶ παραμῦθια στοὺς ταξιδιωτὲς ποὺ ἐπισκέπτονταν τὸ γραφικὸ χωριὸ του σὲ ταταρική γλῶσσα, ἢ σὲ ἀπταιστή ρωσική. Ἦτανε πολὺ μορφωμένος — σοφός. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ὅλοι ἀκούγανε μ' εὐχαρίστηση πολλὰ ἐπεισόδια τῆς ζωῆς του, ποὺ μοιάζανε μὲ παραμῦθια ἐξωτικά, καὶ κρατούσαν «ἀδιάπτωτο» τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀκροατῶν του.

Μερικοὶ τοῦ δίνανε ἓνα «ἀσημένιο»¹ ἢ μερικά καπίκια, ποὺ ἔκρυβε μέσα σὲ μιὰ κόκκινη σακκούλα, ποῦχε κρεμασμένη στὸ ζουνάρι τοῦ παντελονιοῦ του, κάτω ἀπ' τὸ ξεβαμένο περσικὸ «χαλάτι»² του.

Ἐνα φθινοπωρινὸ δειλινὸ, καθὼς περπατοῦσα σ' ἓνα Καστράκι μὲ χορταριασμένους κι' ἐρειπωμένους τοίχους, ποὺ θυμίζανε πα-

λὴ δαντέλα, εἶδα τὸ γεροντάκο καθισμένο πάνω σὲ μιὰ γκριζοκόκκινη πέτρα — ὅπως βλέπει συχνὰ κανένας σ' αὐτὰ τὰ μέρη. Κρατοῦσε στὰ χέρια του ἓνα κεχλιμπαρένιο κομπολόι, καὶ τῶπαιζε μὲ τὰ κοκκαλιάρικα δάχτυλά του. Τὸν πλησίασα νὰ τὸν καλησπερίσω καὶ νὰ τοῦ πῶ δυὸ λόγια σὰν πάντα.

— Αὐτὸ τὸ κεχλιμπαρένιο κομπολόι ἔχει τὴν ἱστορία του, μοῦπε ὁ Ἀχμέτ μπέης, ἀφοῦ μὲ καλοσώρισε ὅπως συνείθιζε κάθε βράδυ, ποὺ τὸν συναντοῦσα καθισμένο κάτω ἀπ' τὰ ἐρείπια. Θέλει ἡ Κυρία νὰ τῆς τὴν πῶ;

— Μ' εὐχαρίστηση — ἀπάντησα — καὶ κάθισα κοντὰ στὸ γέρο πάνω σὲ μιὰν ἄλλη κόκκινη πέτρα τριγυρισμένη ἀπὸ ἀγριοφυαρῖες καὶ ἀγράμπελη.

Ἀρχισε τὴν διήγησή του, ποὺ ἔμοιαζε μὲ ἐξωτικὸ παραμῦθι:

«Μιά φορὰ κι' ἓναν καιρό, ὁ Ἀχμέτ μπέης ἦταν ὁμορφοπαλήκαρο, λεβέντης στὴ χάρη Κυρούλα μου, καὶ ὄχι φτωχὸς ζητιάνος καὶ γέρος σὰν τώρα... Κληρονόμησα ἀπ' τὸν πατέρα μου — ἄρχοντα τοῦ χωριοῦ — αὐτὸ τὸ χτηματάκι καὶ τὸ κάστρο ποὺ δὲν μοῦ ἀνήκει πιά. Ἐνας χωρικός Τάταρος ἦρθε νὰ μοῦ πῇ κάποιο δειλινὸ, σὰν τώρα, πὼς στὴν μέση τοῦ χωραφιοῦ, κάτω ἀπὸ τὸ Καστράκι, εἶναι κρυμμένος θησαυρός. Κάποιος Καυκασιανός, ἀγῶς, ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια ὅπως ἀνέφερε μιὰ Κριμαϊκὴ παράδοση — τὸν εἶχε βάλει σὲ σακί, καὶ τὸν παράχωσε βαθεῖα μέσα σ' ἓνα μεγάλο λάκκο. Φαντάσθηκα γιὰ μιὰ στιγμή πὼς ὁ Τάταρος ποὺ μὲ κουβέντιαζε ἦτανε ξαναμωραμένος. Μὰ αὐτὸ δὲν ἦταν ἀλήθεια... ὅπως κατάλαβα ὕστερα ἀπὸ λίγο.

Μοῦ διηγήθηκε πὼς μιὰ κοπέλα ἔπινε τὸ αἷμα κείνων ποὺ θὰ θέλανε νὰ σκάψουνε καὶ νὰ βροῦνε τὸ θησαυρὸ ποῦτανε θαμμένος μαζί της. Ἄν ὅμως οὕτῃ ἡ γυναίκα ἀγα-

Πῆρα τὸ στενὸ μονοπάτι ποὺ πάει στὸ Καστράκι.

ποῦσε τὸ παληκάρι, ποὺ θάσκαβε τὸ λάκκο τῆς θὰ τοῦ ἐπέτρεπε νὰ πάρῃ τὸ χρυσάφι ποὺ τῆς ἀνῆκε, σύμφωνα μὲ τὴν παλιὰ αὐτὴ παράδοση. Ὁ Τάταρος μὲ παρακαλοῦσε, λοιπόν, νὰ τοῦ ἐπιτρέψω νὰ σκάψῃ γύρω στὸ Καστράκι, κι' ἂν εὑρίσκε τίποτα «ὑποπτο» θὰ μοῦ τῶλεγε.

Ἀρχισαν νὰ σκάβουν μέρες ὁλόκληρες καὶ πολὺ βαθεῖα, σὲ κείνο τὸ μέρος, μὰ δὲ βρήκανε τίποτα. Πίστεψα λοιπὸν κι' ἐγὼ πὼς ἡ λεγέμε τοῦ κρυμμένου θησαυροῦ, ἦταν ἓνα παραμῦθι τῶν Χιλιῶν καὶ μὴς Νύχτας.

Μιά ὁλόχρυση Κριμαϊκὴ βραδυά, λουσμένη ἀπ' τὴν πανσέληνο τοῦ Σεπτέμβρη, πηγαίνοντας σπῖτι μου, πέρασα ἀπ' αὐτὸ τὸ μέρος. Μοῦ φάνηκε πὼς κάτι κουνιόνταν στὴ δασωμένη πλαγιά ποῦναι κοντὰ στὸ ἐρειπωμένο φρούριο, καὶ πὼς ἔβλεπα ὁλόχρυσες «μονέδες»¹ νὰ λαμποκοποῦνε μέσα στὴν ἀσημένια νύχτα.

¹ νομίσματα.

Πῆρα τὸ στενὸ μονοπάτι ποὺ πάει στὸ Καστράκι καὶ προχωροῦσα σὰν μεθυσμένος ἓνα παράξενο συναίσθημα — τὸ θυμάμαι ὡς τώρα κι' ἀνατριχιάζω — πάγωσε τὰ μέλη μου.

Ἀντίκρυσαν ἓνα φῶσάκι στὴ μεριά τῆς σπηλιάς ποὺ εἶναι κοντὰ στ' ἀκρογιάλι, καὶ μιὰ γυναίκα διάφανη σὰν ὀπτασία, ποὺ κρατοῦσε ἓνα ἁγιοκέρι...

Ἡ πρώτη μου σκέψη ἦταν πὼς γύρευε κι' αὐτὴ τὸ θησαυρὸ, σὰν κι' ἐμᾶς. Μὰ σὲ λιγάκι ἄλλαξα γνώμη.

Ἐνα κορίτσι ὁλομόναχο τὴ νύχτα; Τί γύρευε ἐκεῖ;

Ζαφνικά μιὰ γλυκεῖα φωνὴ σὰ μουσικὴ ἦρθε στ' αὐτιά μου:

«Μέσα στοῦ φεγγαριοῦ τῇ λαμπερῇ

[ἀσπράδα,
Δυὸ Τάταροι τὸ λάκκο μου ξεσκάβουν,
Τὸ θησαυρὸ μου γιὰ νὰ βροῦν...

Καὶ μένα νὰ ρημάξουν...

¹ ροῦβλι.

² ρόμπα.

Μέσα στοῦ φεγγαριοῦ τῇ λαμπερῇ ἀσπράδα. Σκέφθηκα: ἀφοῦ ἔχει φεγγάρι, γιατί ἀναψε αὐτὸ τὸ κερί; Μήπως ἦταν κανένα σημάδι... γιὰ κανέναν; Καί γιατί τραγουδοῦσε; Δὲν κρυβότανε λοιπόν;

— Ποιὰ εἶσαι; Τί κάνεις ἐδῶ ὁλομόναχη; ρώτησα τὴν κοπελιά μὲ φωνὴ ποῦ ἔτρεμε λίγο. Δὲ μοῦ ἀπάντησε, ἀλλὰ κάρφωσε ἀπάνω μου τὰ μεγάλα—τὰ φωτεινὰ τῆς μάτια.

“Ἀχ αὐτὸ τὸ βλέμμα! Μοῦ φάνηκε πὼς μοῦκαψε τὰ σωθικά μου καὶ στὶς φλέβες μου τὸ αἷμα ἄρχισε νὰ τρέχη πιὸ γρήγορα.

— “Ἦρθε ν’ ἀναπνεύσω τὸ βραδυνὸ ἀεράκι, ὅπως καὶ σύ... Τί ωραία ποῦναι ἡ ἀνάσα τῆς θάλασσας”.

Κύτταζα τὸ ὁμορφο κορίτσι σὰν χαζός... Μὲ τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καμάρωνα τὰ ωραία βελουδένια μάτια ποῦτανε βαθεῖα καὶ γεμάτα ὄνειρο, θαύμαζα τὰ κοραλῆνια χεῖλια, ἀκουγα τὴ φωνὴ ποῦτανε τόσο μελωδική μέσα στὴ σιγαλιά τοῦ βραδυοῦ.

— Γιατί μὲ κυττᾷς ἔτσι; ρώτησε κείνη— Μὲ βρίσκεις ὁμορφη; Σ’ ἀρέσῳ;

Πάλι ξανάρχισε τὸ ρεφραῖν τοῦ τραγουδιοῦ:

«Μέσα στοῦ φεγγαριοῦ τῇ λαμπερῇ ἀσπράδα» Σταμάτησε μιά στιγμὸν τὸ τραγουδῖ τῆς, γιὰ νὰ μοῦ πῇ:

— Εἶναι ἀργά... πρέπει νὰ φύγω... “Ἐλα αὔριο στὸ ἴδιο μέρος...”

Πρὶν προφτάσω ν’ ἀρθρώσω μιά λέξη, ἡ κοπέλα χάθηκε ἀπὸ μπροστά μου. Ἐγὶνε ἄφα τῇ μέσα στὰ ἐρείπια, ποῦταν πίσω ἀπ’ τὴ δασωμένη πλαγιά. “Ἀκουσα ὅμως τὴ φωνὴ τῆς ποῦ μοῦλεγε:

— Αὔριο...

— Αὔριο— ξανᾶπε καὶ ἡ ἡχώ...

Πῶς πέρασα τὴν μέρα ποῦ ξημέρωσε ὕστερα ἀπὸ μιὰν ἄπνυ νύχτα, δὲν μπορῶ νὰ σᾶς πῶ... Μὲ λαχτάρω καὶ μὲ συγκίνηση περίμενα τὸ βράδυ. “Ἦθελα νὰ ξαναδῶ τὴν ὁμορφη παιδούλα, μὲ τὰ βελουδένια αἰνιγματικά τῆς μάτια καὶ μὲ ἀγωνία καρτεροῦσα τὴν ὥρα ποῦ ἄρχισε νὰ βραδυάζει.

Πῆγα πάλι στὴ σπηλιά ποῦτανε κοντὰ στὴ θάλασσα— ὅπως καὶ τὴν περασμένη νύχτα. — Στάθηκα κοντὰ στὸ βράχο. “Ἡ καρδιά μου κόντευε νὰ σπάσει, τὰ πόδια μου λυγίζανε.

Λίγα βήματα μακρύτερα ἀπὸ μένα, στεκόταν ἡ κοπελιά.

Δὲ θὰ ξεχάσω ποτὲ τὸ γλυκὸ τῆς προσώπακι, τὰ θλιμμένα μάτια τῆς γεμάτα ὄνειρο.. Τὴν πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου... Φαντάσθηκα μιά στιγμὴ πὼς θὰ φώναζε, πὼς θὰ δια-

μαρτυρότανε,— θὰ τραβιούνταν ἀπὸ κοντὰ μου. Μὰ τίποτα....

Τὴ φιλοῦσα... Μὲ φιλοῦσε καὶ κείνη μὲ τὴν ἴδια λαχτάρω. Φιλοῦσα τὰ χέρια τῆς, τὸ λαιμό, τοὺς ὤμους τῆς, ζητοῦσα ἓνα ζεστὸ τοπάκι γιὰ ν’ ἀκουμπήσω τὰ χεῖλια μου ποῦ καίγανε ἀπ’ τὸν πυρετὸ τῆς λαχτάρω.

“Ἦμουν ἑτοιμος νὰ φιλήσω τὰ πόδια τῆς, ποῦ μὲ τὸ χλωμὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ μοιάζανε μὲ τὰ πόδια μιᾶς νεαίδας ἢ μιᾶς ρήγισσας ποῦ ἔρριξε ἡ θάλασσα στ’ ἀσημένιο τῆς ἀκρογιάλι....

Κείνη ἡ νυχτιὰ ἔμεινε ἀποτυπωμένη στὴ μνήμη μου...

Πόσα χρόνια ἔχουνε περάσει ἀπὸ τότε!! Κι’ ὅμως δὲν μπορῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὸ μυαλό, αὐτὸ τὸ παραδεισένιο Κριμαϊκὸ βράδυ, καὶ τὴν αἰθέρια κοπέλα, ποῦ κρατοῦσα στὴν ἀγκαλιά μου... καὶ ποῦ μοῦλεγε τὰ μεθυστικά λόγια ποῦ δεσμεύουνε τὰ νιάτα...

Τὰ μάτια τοῦ Ἀχμέτ ἔλαμψαν ἀπὸ μιὰ νεανικὴ λάμψη ποῦ σὰν ἀστραπὴ φώτισε τὸ ρυτιδωμένο του πρόσωπο.

“Ὑστερα μὲ σβησμένη φωνὴ ψιθύρισε: «Τὸ τρίτο βράδυ ποῦ συναντηθήκαμε, ἡ κοπέλα μοῦπε παρακλητικά:

— “Ἐχω ἓνα προαίσθημα ποῦ μὲ σκοτῶνει... ἔχουνε σκοπὸ νὰ σκάσουν κάτω ἀπ’ αὐτὸ τὸ βράχο γιὰ νὰ βροῦνε τὸ θησαυρὸ ποῦναι παραχωμένος σ’ αὐτὸ τὸ μέρος. Γιατί νὰ τὸ κάνουν αὐτό; Μὴν τὸ ἐπιτρέψης ἀγαπημένε μου... Διῶξε τους, πές τους νὰ μὴν πειράξουν τὸ Καστράκι αὐτὸ ποῦναι ἱερό...”

Καὶ σιγὰ μὲ φωνὴ ποῦ μόλις ἀκούστηκε, τὸ κορίτσι πρόσθεσε:

— Θάτανε ἱεροσυλία... Ὁρκίσου με.. πὼς δὲ θὰ τοὺς ἀφήσεις νὰ βεβηλώσουν τὸν τάφο μου... Τῆς τὸ ὑποσχέθηκα.

Κείνη τὴ νύχτα δὲ μπόρεσα νὰ κλείσω μάτι. “Ὅταν τὶς μικρὲς ὥρες, μὲ πῆρε ὁ ὕπνος, ὄνειρεύτηκα πὼς ἔφυγα ἀπὸ κείνο τὸ μέρος μὲ τὴν ἀγαπημένη μου. Πῆγαμε σ’ ἓνα μακρινὸ ἀκρογιάλι, μὰ στὴν ἀπουσία μας, μιά συμμορία ἀπὸ Τατάρους μὲ τὰ σκεπάρνια τους, ἔσκαβαν βαθεῖα τὸ λάκκο. “Ἀμα μᾶς εἶδαν ἄρχισαν νὰ βγάζουν ἀναρθεῖς φωνὲς καὶ νὰ κυνηγοῦν τὴν Ταμάρω... Στὸ τέλος κατῶρθωσαν νὰ τὴν ἀρπάξουν ἀπ’ τὴν ἀγκαλιά μου, καὶ τὴ χτυποῦσαν μὲ ρόπαλα, ὥς ποῦ νὰ τὴν ἀποτελειώσουν.

— Ἀγαπημένε μου φώναζε τὸ κορίτσι! σῶσε με...

Ἀγωνιοῦσα γιατί δὲν μποροῦσα νὰ γλυτώσω τὴ γυναῖκα ποῦ ἀγαποῦσα, ἀπ’ τὰ χέρια τῶν δημίων τῆς. “Ἦτανε μιά στιγμὴ

τόσο τρομερή, ποῦ καὶ μέσα στὸν ὕπνο μου ἀκόμα σκεπτόμουναι πὼς ἂν βαστοῦσε περισσότερο, θὰ τρελλαινόμουναι.... δίχως ἄλλο.

Ξαφνικὰ ξύπνησα... “Ἀκουσα κουβέντες στὴν αὐλὴ. Γνώρισα τὴ φωνὴ τοῦ Τάταρου ποῦ εἶχε καταπιαστῇ νὰ σκάψει τὸ λάκκο. “Ἐνας ἀπὸ τοὺς συντρόφους τοῦ φώναζε ξαφνικά:

— Βρέθηκε ὁ θησαυρὸς ἀρχηγέ... Χρυσάφι μπόλικο... Χρυσάφι ἐκεῖ κάτω..

— Χρυσάφι, δευτερολογοῦσαν οἱ ἄλλοι..

— Ναί χρυσάφι... ξεσκάβουν χρυσὰ φλουριά οἱ συντρόφοι... Οὐρρά!!.. οὐρρά!!

Οἱ ἀπαίσιοι χρυσοθῆρες, πῆγαν ν’ ἀνταμώσουνε τοὺς ἄλλους ποῦ σκάβανε τὸ λάκκο γιὰ νὰ μοιραστοῦνε τὶς χρυσὲς «μοννέδες»¹.

Ντύθηκα βιαστικά, καὶ πῆγα σ’ ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἴσως γιὰ νὰ προλάβω τὸ κακὸ ποῦ προαίσθανόμουναι... «τὴν ἱεροσυλία».

Εἶδα σκυμμένους πάνω ἀπ’ τὸ λάκκο, καμμιὰ δεκαριά ἀπαίσιους ἀνθρώπους...

Ἐφτανα κείνη ἀκριβῶς τὴ στιγμὴ, ὅταν ὅλοι μαζί τραβοῦσαν ἀπ’ τὸ βάθος τῆς σπηλιάς, ἓναν ὁμορφο μπόγο, βαρὺ καὶ στενὸ, τυλιγμένο μὲ κουρέλια «παρτσᾶς»² Αὐτὸς ὁ μπόγος ἔμοιαζε νάτανε σκαλισμένος στὸ βράχο.

— Ἀνοίξτε τὸ σακκὶ γρήγορα— γιὰ νὰ δοῦμε τὸ χρυσάφι, φώναζε ὁ ἀρχηγὸς τῆς ληστρικῆς συμμορίας.

“Ἐνας ἀπ’ τοὺς Τάταρους, ἔσχιζε μὲ τὸ μαχαῖρι ποῦ εἶχε στὸ ζουνάρι του, τὸ σφιχτοραμμένο κομπόδεμα ὅπου ἦτανε κρυμμένος ὁ θησαυρὸς. Χρυσὰ φλουριά γλιστρήσανε πάνω στὰ χαλίκια τῆς σπηλιάς.

Αὐτὸ τὸ χυμένο χρυσάφι, δὲ μ’ ἐνδιέφερε. Κεῖνο ποῦ ἤθελα νὰ δῶ ἦταν ὁ ὁμορφος μπόγος ποῦ προσπαθοῦσαν μὲ λύσσα νὰ ξερράψουν οἱ ἐργάτες.

— Κάντε γρήγορα... πιὸ γρήγορα, φώναζε ὁ ἀρχηγὸς τῆς συμμορίας.

— Ὦχ!! ἀκούστηκε μιά σπαραχτικὴ φωνὴ κοντὰ μας.— “Ἐπακολούθησε ἓνα βαριαναστέναγμα καὶ τρίξιμο δοντιῶν...

Ξαφνικὰ κάτι ἀναψε σὰν ἀστραπὴ. “Ἐνα φάντασμα παρουσιάστηκε μπροστά μας, καὶ οἱ Τατάροι τρομαγμένοι—σὰν τρελλοὶ ἄρχισαν νὰ τρέχουνε ἄλλοι μέσα στὴ δασωμένη πλαγιά, ἄλλοι πίσω ἀπ’ τὰ ἐρείπια. Μερι-

¹ Φλουριά.

² Ὑφασμα χρυσοκέντητο ἀπ’ τὸ ὁποῖο γίνονται οἱ ἀρχιερατικὲς στολές.

κοὶ πέφτανε, ἄλλοι σηκώνονταν, ξαναπέφτανε στὸ χῶμα.

Κάποιος φώναξε:

— Τὸ χρυσάφι εἶναι καταραμένο.... Ἀνήκει στὸ Σατανά.

“Ὅλοι εἶχαν ἐξαφανιστῇ...

Μείναμε μονάχοι Κεῖνη κι’ ἐγώ, μέσα στὴν τραγικὴ ἐρημία.

Γονατισμένος μπροστὰ στὰ φλουριά σπαρμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ πάνω στὰ χαλίκια τοῦ βράχου, ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ τῶν χαμόδεντρων ποῦ εἶχανε σπάσει οἱ Τάταροι γιὰ ν’ ἀνακαλύψουνε τὸ θησαυρὸ, ἐνοιῶθα μιά παράξενη συγκίνηση, νὰ παγώνη τὰ μέλη μου. “Ἐτρεμα σύγκορμος...

Τὸ φάντασμα ἦταν ἡ Ταμάρω, ποῦ τρελλὰ εἶχα ἀγαπήσει, ποῦ φιλοῦσα τόσο γλυκά... μὰ ποῦ δὲν εἶχα κάνει δική μου... “Ἦταν ἡ παιδούλα ποῦ κοιτότανε σκεπασμένη, μὲ τὰ χρυσοκεντημένα κουρέλια τῆς «παρτσᾶς». Οἱ ἀχτίνες τοῦ ἡλίου, φωτίζανε τὸ ὥραιο προσώπακι. Τὰ λευκὰ χέρια ἦτανε σταυρωμένα πάνω στὸ πλούσιο στῆθος. Τὰ γυμνὰ πόδια, ἀσπρίζανε πάνω στὴν ἀμμουδιὰ μέσα στὰ φίκια ποῦ ξέβρασε τὸ κύμα, καὶ τὰ χαλίκια τῆς σπηλιάς. Τὸ κεχλιμπαρένιο κομπολόι ἦτανε σὰ διάδημα πάνω στὰ χρυσαφένια μαλλιά τοῦ κοριτσιοῦ.

Μοῦ φάνηκε πὼς ἂν τὴ φώναζα μὲ τ’ ὄνομά της, θ’ ἀνοίγε τὰ θαυμάσια βελουδένια μάτια τῆς, θάκανε μὲ τὰ χεράκια τῆς περιδέραιο γύρω στὸ λαιμό μου, θὰ δεχότανε πάνω στὰ χλωμὰ χεῖλια τῆς τὰ θερμὰ φιλιὰ καὶ τὴν ἀνάσα μου ποῦ θὰ τῆς ἔδινε καινούρια ζωή.

Ἀπ’ τὰ κλειστὰ μάτια τῆς Ταμάρω γλιστρήσανε ξαφνικὰ δάκρυα πάνω στὰ μάγουλά της. Κι’ ἐγώ ποῦ τὴ θαροῦσα, εἶδα πὼς μὲ ἀφάνταστη γρηγοράδα ἔφυγε τὸ χρῶμα ἀπ’ τὸ ὥραιο προσώπακι— πὼς ρυτιδώνονταν ἡ ἀτλαζένια ἐπιδερμίδα, πὼς ξεβάφανε κι’ ἀσπρίζανε τὰ χρυσαφένια μαλλιά.

“Ὁ Ἀχμέτ Μπέης, ἔκρυψε τὸ πρόσωπό του μὲ τὰ χέρια του καὶ ξέσπασε σ’ ἀναφυλλητὸ ποῦ τὸν τράνταξε σύγκορμος...

“Ὑστερα εἶπε, τονίζοντας τὶς λέξεις σ’ αὐτὴ τὴ φράσι:

— Στιγμὴ ἦταν ἡ αἰῶνες ποῦ περάσανε γιὰ μᾶς;

Καὶ μὲ σβησμένη φωνή:

— Κάτι φοβερὸ—δίχως σχῆμα, ἦτανε μπροστά μου. Τὰ δόντια ἔπεφταν ἀπ’ τὸ ρημαγμένο καὶ ἀποσυντεθειμένο στόμα. Τὸ δέμα κιτρίνιζε, τὸ σῶμα ἦτανε παγωμένο, καὶ ἀπὸ

μέσα απ' τή ξεκουμπωμένη μπλούζα, που κρεμότανε κουρελιασμένη, φαινότανε γυμνός, ό άνθρωπος σκελετός...

Λιποθύμησα....

"Υστερα δέ θυμάμαι πιά τίποτα....

Ο Αχμέτ είχε σωπάσει. Γύρω μας ήτανε νεκρική σιγαλιά. Ο ήλιος που είχε κρυφτεί πίσω απ' τὰ βόγναλάκια, έκανε τὸ τοπίο εξαιρετικά μελαγχολικό.. Η καρδιά μου είχε σφίξει...

—Και τί έγινε ύστερα; ρώτησα για να διακόψω τήν τραγική αυτή σιωπή που με πλάκωνε.

—"Υστερα; ρώτησε άφηρημένα ο Αχμέτ Μπέης, σὰ νὰ ξυπνοῦσε από όνειρο...

—Ναί... ύστερα... τί απέγινε ο Θησαυρός;

—Τί απέγινε; "Ισως οί Τάταροι φεύγοντας προφτάσανε ν' αρπάξουν μερικές χουφτιές φλουριών. Κι' απ' τήν όμορφη Ταμάρα τί έμεινε; Μερικά κόκκαλα σκελετού, και κουρέλια από τή χρυσή «παρτσά», μέσα στα φύκια... Έκεί έμεινε ακόμα τὸ δαχτυλίδι τῆς μάνας μου, που πέρασα τὸ τελευταίο βράδυ στο δαχτυλάκι τῆς αγαπημένης μου. Δέ μπόρεσα νὰ τὸ βγάλω... ἡ δὲν τόλμησα νὰ ἐγγίσω τὰ κόκκαλα που είχαν μείνει απ' τὸ ωραίο χέρι. Δὲν πήρα παρὰ τὸ κομπολόι, που στεφάνωνε τὰ χρυσαφένια της μαλλιά, για θύμιση.

—Κι' αὐτοὺς δὲν τοὺς ξανάδατε;

—Αὐτοὺς. Ποιους; Δὲν εἶδα κανένα.

"Υστερα από καιρὸ πήγα μιὰ μέρα στὴ βιβλιοθήκη τῆς Γιάλτας, νὰ βρῶ κάποιο βιβλίο για τήν ιστορία τῆς Κριμαίας και μ' ἐκπληξη διάβασα πὼς τὸ Καστράκι, που ανήκει στὴν οἰκογένειά μου σχετιζόταν με τὸ θρύλο τοῦ Θησαυροῦ που μοῦ ανέφερε ὁ Τάταρος για νὰ τοῦ δώσω τήν άδεια νὰ σκάψω τὸ λάκκο.

«Έδῶ και τριακόσια χρόνια—λέει ἡ παράδοσή—κατοικοῦσε στὴ Γιάλτα ἕνας ἀγᾶς—τύραννος—Εἶχε μιὰ σκλάβα πολὺ ὡμορφη, που λεγότανε Ταμάρα. Ἐπειδὴ τοῦ ἀντιστάθηκε και δὲν θέλησε νὰ γίνη δική του, τήν ἐπνιξε με τὰ χέρια του, και τήν ἔθαψε στο μέρος όπου εἶχε κρύψει ὅλα του τὰ χρυσαφικά, για νὰ μὴν τοῦ τ' αρπάξῃ ὁ ἐχθρὸς που πρὶν λίγα χρόνια πολιώρκεσε τὸ μέρος αὐτό. Τὰ τύλιξε ὅλα μαζί σ' ἕνα σακκὶ από «παρτζά».

Τὸ φάντασμα τῆς πεθαμένης—κατὰ τήν πηράδοση, παρουσιάζεται σὲ μερικούς. Ὅποιοι ἔβλεπε τήν κοπέλα τήν αγαποῦσε τρελλά. Αὐτὸ συνέβηκε και σὲ μένα... Δὲν μπόρεσα ποτὲ νὰ ξεχάσω τήν παιδούλα, που κράτησα

στὴν ἀγκαλιά μου. Πόσα χρόνια ἔχουνε περάσει από τότε; δὲν τὰ θυμάμαι... Αὐτὴ ὅμως ἡ περιπέτεια τῶν νιάτων μου εἶναι ἐντυπωμένη βαθειὰ στο μυαλό και τήν καρδιά μου....

Και για συμπεράσμα ὁ Αχμέτ Μπέης πρόσθεσε:

«Θάθελα νὰ με θάψουνε στο λάκκο, που-τανε θαμένη ἡ κοπέλα τῆς παράδοσης μου, ἡ αγαπημένη μου Ταμάρα».

Ο ήλιος είχε δύσει πίσω απ' τὰ μενεξεδένια σύννεφα που σκούραινταν ὁλοένα.

Η σπηλιά λαξευμένη στο βράχο ζωντάνευε και για μένα αὐτὸ τὸ θρύλο. Φανταζόμουν τήν παιδούλα με τὰ χρυσαφένια της μαλλιά, και τὰ βελουδένια της μάτια γεμάτα όνειρο, νὰ παρακαλῇ τὸν ἀνδρα που τήν ἀγάπησε, νὰ μὴ ξεθάψῃ τὸν κρυμμένο Θησαυρό, πουτανε συνυφασμένος με τήν ὕπαρξί της.

Όταν σηκώθηκα νὰ φύγω ὁ πρεσβύτες οὔτε με πρόσεξε. Τ' όνειρο τῆς νιότης του (ἦτανε παραμῦθι, ἡ θρύλος που τὸ ἐνέπνευσε;) τὸν ἀπορροφοῦσε τόσο πολὺ... που ζοῦσε με τίς παλῆς θύμισες, ξεχνώντας τὸ μεγάλο διάστημα τοῦ χρόνου που κύλησε ἀδυσώπητα ἀφήνοντάς τον ἐρείπιο, μέσα στα χορτάριασμένα ἐρείπια τῶν περασμένων.

ΕΛΕΝΗ ΣΙΦΝΑΙΟΥ
(ΝΤΑΙΖΗ)

ΤΟΥ ΟΛΕΘΡΟΥ

Γύρω σκότος, συντρίμματα
και ὀλάνοιχτα μνήματα·
κ' οί φωνές τῶν κοράκων,
ἀπὸ πάνω σπαθίζουνε·
και τὰ κρίματα ἀφρίζουνε
μέσ' στα βάθη τῶν λάκκων...

Κι' ὅλο τρέχουν και φτάνουνε
και χαλάσματα κάνουνε,
συνεργείων τὰ πλήθη·
σοφισμένα απ' τὸν ἀνθρωπο
για ἕναν ὀλεθρο ἀπάνθρωπο,
κι' ἀσφυξία στα στήθη...

Ὁκτώβριος 1939

ΤΙΛΛΑ ΜΠΑΛΗ

ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ: ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΖΥΡΙΧΗΣ

Μία άγνωστος ζωγράφος

Αννα Βάζεο

Μια μεγαλοφυΐα μπορεί νὰ παραμείνῃ άγνωστος και νὰ χαθῇ ἀν αἱ περιστάσεις ἔλθουν ἀντίξοοι και σκορπισθῇ τὸ ἔργον μιᾶς ζωῆς. Ἡ Ἄννα Βάζεο Ἑλβετὶς νεαρὰ ζωγράφος, θὰ μᾶς ἔμεινεν ἀπολύτως άγνωστος ἐάν μιὰ προσωπογραφία της στὴν πινακοθήκη τῆς Ζυρίχης δὲν σταματοῦσε τοὺς ἐπισκέπτας ἐμπρὸς στο πορτραῖτο της, γεμάτο ἔκφρασι, ἐσωτερικότητα, σκέψι βαθειὰ στο βλέμμα και χρωματισμὸ ἁρμονικό. Αὐτὸ ἀπέμεινε στὴν πατρίδα της, τεκμήριον μιᾶς

φευγαλέας ὑπάρξεως που ἔζησε μόνο και μόνο για τήν τέχνη. Αἱ περισσότεραι και καλλιτεραι εἰκόνες της εὑρίσκονται εἰς τὰ Μουσεία τῆς Ἀγγλίας, Ὁλλανδίας και Γερμανίας.

Ἡ Ἄννα Βάζεο ἐγεννήθη τὸ 1678 και ἀπέθανε τὸ 1714, στὴ Ζυρίχη. Ἀπὸ ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον βιβλίο που ἔγραψε περὶ αὐτῆς ἡ πρό τινος ἀποθανοῦσα ποιήτρια Μαρία Βάζεο μεγάλη φίλη και θανμάστρια τῆς Ἑλλάδος μανθάνομεν τὰ περὶ τῆς Ἄννας. Ἦτο, ὡς φαίνεται! ἐξ αὐτοῦ, θανμασία προ-

σωπικότης ή νεαρά ζωγράφος διότι κατ'όρων-
 θωσε ν' αναπτυχθῇ, ν' ἀποκτήσῃ φήμην
 καὶ περιουσίαν, παρ' ὅλας τὰς περιωρισμέ-
 νας συνθήκας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πού ἐμπό-
 διζαν τὴν γυναῖκα νὰ δράσῃ καὶ νὰ καθέξῃ
 θέσιν ἐπιζήλον πλάϊ εἰς τοὺς ἀνδρας. Στὴ
 Ζυρίχη τὸ πρᾶγμα ἦτο τότε ἀκόμη δυσκο-
 λώτερον. Ὁλίγιστα γράμματα τῆς σώζον-
 ται μολοντί διετῆρει ἀλληλογραφίαν με-
 τοὺς γνωστοτέρους τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπιστή-
 μονας, καλλιτέχνας καὶ μεγιστάνας, ὅχι μό-
 νον τῆς Ἑλβετίας ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.
 Ἐγνώριζε τελείως τὰ λατινικά, γαλλικά,
 ἰταλικά, ἐκτὸς τῆς μητρικῆς τῆς γλώσσης,
 τὰ γερμανικά, καὶ ἀκόμη ἐσπούδασε νομικά.
 Ὅλ' αὐτὰ τὰ τάλαντα τῆς Ἀννης ἐξηγοῦν-
 ται ἀπὸ τὴν καταγωγὴν τῆς. Πρόπαππὸς
 τῆς ἦτο ὁ γνωστὸς Ἀσιατολόγος Κάσπαρ
 Βάζερ ὅστις ἦτο ἄριστος ἰχνογράφος. Εἶχε
 γιαγιάδες καὶ θείες ζωγράφους καὶ μουσι-
 κούς, οἱ ἄνδρες τῆς οἰκογενείας τῆς ὑπῆρξαν
 ὀνομαστοὶ μαθηματικοί, ἱστορικοί, γλωσσολό-
 γοι, καταγόμενοι ὅλοι ἀπὸ τὸν μέγαν Ulrich
 Zwingli τὸν μέγαν θεμελιωτὴν τῆς ἐλβετικῆς δια-
 μαρτυρομένης ἐκκλησίας, τὸν ἐθνομάρτυρα.
 Ἡ Ἀννα ἔτυχε μεγάλων διδασκάλων καὶ ἐκ-
 τὰκου προσοχῆς ἐκ μέρους τοῦ πατρὸς τῆς
 Ἰωάννου-Ροδόλφου Βάζερ, ὅστις κατεῖχε
 σπουδαῖα ἀξιώματα εἰς τὴν Grossmünster
 Καθεδρικὸν ναὸν τῆς Ζυρίχης. Ὡς παιδάκι
 ἔζησε στὸ θαυμάσιον περιβάλλον τοῦ Ruti
 ὅπου διωρίσθη διοικητὴς ὁ πατὴρ τῆς με-
 κατοικίαν ἓνα παλαιὸ καὶ γραφικὸ μοναστήρι
 ὅλο ποίησι, ἱστορία καὶ φυσικὰς καλλονάς,
 πού ἐπέδρασαν ὅλα μαζί στὴν φαντασία καὶ
 τὴν καλλιτεχνικὴ φύσιν τοῦ κοριττοῦ. Μία
 πυρκαϊὰ κατέστρεψε σχεδὸν ὁλόκληρον τὸ
 κτίριον μετὰ τὰς ἐπάλξεις του, τὰς ἐκκλησίας,
 περιστύλια κλπ. κατὰ τὸ 1706. Προηγούμε-
 νως ὅμως ἡ οἰκογένεια μετὰ τὰ πολλὰ παι-
 διὰ τῆς (ἡ Ἀννα ἦτο τὸ 5ον παιδί) ἐγκατε-
 στάθη στὴ Ζυρίχη ὅπου ἡ Ἀννα μετὰ τὰ
 σπάνια χαρίσματα τῆς ἐκίνει τὴν προσοχὴν
 καὶ τὸν θαυμασμόν ὅλων. Ἡ ἐξαιρετικὴ
 ἐκπαίδευσίς τῆς στὰς ἀρχαίας καὶ νέας γλώσ-
 σας, στὰ μαθηματικά καὶ στὰς τέχνας τὴν
 ἔκαμαν ἐξέχουσαν φυσιογνωμίαν πολὺ πρό-
 ωρα. Ὁ πρῶτος διδάσκαλός τῆς στὴ ζω-
 γραφικὴ ἦτο ὁ Δόκτωρ Sulgar. Καὶ στί-
 ν αὐτοπροσωπογραφίαν τῆς ὅπως βλέπετε,
 ζωγραφίζει τὸν διδάσκαλόν τῆς. Φορεῖ φοῦ-
 στα κόκκινη ζωροῦ χρώματος, μαῦρον μπου-

στάκι κεντημένο καὶ μαῦρη σκούφια. Ἡ
 ἐπιγραφή ἀπὸ τὴν ἴδια λέγει: «Ἡ Ἀννα
 Βάζερ ἐποίησε κατὰ τὸ 12ον ἔτος τῆς ἡλι-
 κίας τῆς—ἔτος 1691» μολοντί θὰ ἦτο τότε
 13 ἐτῶν. Κατόπιν ἐπῆγε στὴ Βέρνη, ὡς οἰκό-
 τροφος τοῦ φημισμένου ζωγράφου Ἰωσήφ
 Βέρνερ ὅπου ἦτο εὐτυχεστάτη, εἰργάσθη
 ἀδιάκοπα καὶ ἤδη κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος
 τῆς διαμονῆς τῆς ἔστειλε στὴν οἰκογένειάν
 τῆς πολλὰ ὠραῖα ἔργα τῆς. Συνεδέθη μετὰ
 παιδιὰ τοῦ Βέρνερ, Σοβίλγην καὶ Χριστό-
 φορον, φιλία μεγάλη μέχρι τέλους, καὶ ἐπέ-
 στρεψεν εἰς Ζυρίχην ὅταν ὁ δάσκαλός τῆς
 διωρίσθη εἰς Βερολίνον τὸ 1695 διευθυντὴς
 τῆς νεοκτισμένης Ἀκαδημίας Ὑπαιφίων Τε-
 χνῶν. Στὴ Ζυρίχη ἡ νεαρά ζωγράφος ἐλάμ-
 βανε ἀδιάκοπα παραγγελίας μικρογραφιῶν
 καὶ ἄλλων ἔργων. Ἐκουράσθη ὅμως φαίνε-
 ται τόσον πολὺ ἀπὸ τὴν ἀκατάπαυστη ἐρ-
 γασίαν ὥστε ἔπαθεν ἐν εἶδος μαρασμοῦ καὶ
 προώρως ἀπέθανε. Ἀπέδωσαν μερικοὶ τὴν
 ὑπερκόπωσην ταύτην, εἰς τὴν προτροπὴν
 τοῦ πατρὸς τῆς, ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἀπίθανον
 διότι ἡ οἰκογένειά τῆς ἦτο πλουσία, ἔζη
 ἀνέτως καὶ δὲν εἶχεν ἀνάγκην τῶν κερδῶν
 τῆς Ἀννης. Μᾶλλον κάποιο βαρὺ καὶ κρυφὸ
 αἶσθημα παρέσυρε τὴν νεαράν ὑπαρξιν εἰς
 τὸν τάφον. Πάντως σὶὰ 36 τῆς χρόνια ἔδωσε
 μίαν σπάνιαν καὶ πλουσίαν καλλιτεχνικὴν
 συγχομιδὴν.

ΕΛΛΗ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΟΥ

ΟΙ ΟΝΕΙΡΟΠΑΡΜΕΝΟΙ

Εἴμαστε μεῖς, οἱ πάλλευκοι, κι' ὠραῖοι,
 ἀνόθευτοι, κι' ἀμόλευτοι, οἱ ἄγνοοι·
 κι' ἀκόμα πόσον εἴμαστε μοιραῖοι,
 σκοτάδια γύρω μας κι' ὅλο γκρεμοί!...

Σάμπως νὰ ζοῦμε βγαλμένοι ἀπ' τὸ χρόνο,
 τὸν τόπο, τὴν ἡμέρα τὴ νυχτιά,
 με συντροφιά φαντάσματα καὶ μόνο,
 καὶ σὰν φτερουγίσματα ἀπὸ πουλιά!...

Πάντα φευγατικοὶ μὰ καθισμένοι,
 καὶ δυνατοὶ κι' ἀδύνατοι μαζί·
 μένουμε καὶ γυμνοὶ καὶ διψασμένοι,
 με φλόγα μέσα μας πού ὅλο ζεῖ

ΤΙΛΛΑ ΜΠΑΛΗ

Πὼς θ' ἀρχίσουμε

Ὅ,τι μᾶς φέρει σὲ ἐπαφὴ με τοὺς συνανθρώ-
 πους μας εἶναι ἡ ἰδιαίτερη ἐκδήλωσις καὶ ἑκφρασίς
 τοῦ ἑαυτοῦ μας τὴν ὁποῖαν ὀνομάζουμε χαρακτήρα.
 Ὁ χαρακτὴρ αὐτὸς ἐκφράζει τὴν στάσιν πού λαμ-
 βάνει ἕκαστος ἀπέναντι τῶν ὁμοίων του καὶ τῶν
 προβλημάτων τῆς ζωῆς γενικά.

Ἡ στάσις αὕτη δὲν εἶναι κάτι τὸ προκαθορι-
 σμένο καὶ ἐκ τῶν προτέρων γνωστόν, μολοντί
 δὲ ἐπιδρῶν ὠρισμένοι παράγοντες
 εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτῆρος—καὶ τοὺς
 ὁποίους, ὅπως εἶπαμε σὲ προηγούμενη μελέτη, θὰ
 ἐξετάσουμε σὺν τῷ χρόνῳ,—δὲν καθορίζουν αὐτοὶ
 τὴν στάσιν τοῦ ὑποκειμένου ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἴδιο.
 Ὅσο γιὰ τὴν κληρονομικότητα, ἡ Ἀτομικὴ Ψυχο-
 λογία ἐκ συστήματος τὴν ἀγνοεῖ διότι ἀντὶ νὰ
 ἀπλοποιῇ τὰ συστήματα τὰ περιπλέκει, ἀντὶ
 νὰ βοηθῇ παρεμποδίζει τὴν διόρθωσιν τοῦ χαρα-
 κτῆρος: «Δὲν βαριέσαι, ἐγὼ τέτοιος γεννήθηκα,
 τέτοιος θὰ πεθάνω, ἔτσι ἦταν καὶ ὁ πατέρας μου
 κ.λ.π.» καὶ ἔτσι δικαιολογούμεθα γιὰ τὸ ἀδιόρθω-
 τον τοῦ χαρακτῆρος μας καθιστώντες ὑπευθύνους
 τοὺς προγόνους μας. Πάντως τὴν Ἀτομικὴν Ψυχο-
 λογίαν δὲν ἐνδιαφέρει ἡ ἔμφυτος ἡ κληρονομικὴ
 προδιάθεσις τοῦ ἀτόμου ἀλλ' ἡ χρῆσις πού θὰ κάμῃ
 τὸ ὑποκείμενον τῆς ἔμφυτου αὐτῆς προδιαθέσεως.

Ἡ ἔμφυτος προδιάθεσις μετὰ τὴν
 ὁποῖαν γεννᾶται ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὡς ἐπίσης καὶ οἱ
 διάφοροι φυσικοὶ καὶ ψυχικοὶ παρά-
 γοντες πού ἀποτελοῦν τὸ περιβάλλον του,
 εἶναι τὰ ὕλικά μετὰ τὰ ὁποῖα ἐλεύθερα καὶ ὑπεύθυνα
 αὐτὸς θὰ μορφώσῃ τὸν χαρακτῆρα του. Γι' αὐτὸ
 ἀκριβῶς, ὅσον δήποτε καὶ ἂν γνωρίζουμε τὸ περι-
 βάλλον καὶ τοὺς προγόνους ἐνὸς ἀτόμου, δὲν θὰ μπο-
 ρύσαμε νὰ προειποῦμε τὴν στάσιν πού θὰ πάρῃ
 ἡ τὸν χαρακτῆρα πού θὰ μορφώσῃ, προτοῦ αὐτὸ
 ὡς ὑποκείμενον ἐλεύθερον ἐκδηλωθῇ.

Ἡ Α. Ψ. λοιπὸν ἐξηγεῖ τὸ πὼς ἐμορφώθη ἓνας
 χαρακτῆρ, ὑποδεικνύουσα ἡ μᾶλλον βοηθοῦσα
 τὸ ἄτομον ν' ἀντιληφθῇ μόνο του σὲ ποιά σημεία
 ἡ τὰς πρὸς κανονικὴν ἀνάπτυξιν του,
 —καὶ τὴ ὁποῖα βρίσκεται πάντοτε ἐν ἁρμονίᾳ
 μετὰ τὸ κοινωνικὸν συναίσθημα,—μετεστράφη καὶ
 μετεβλήθη σὲ τὰς πρὸς ἐπιβολὴν—
 ἡ ὁποῖα, ἀντιθέτως, βρίσκεται πάντοτε σὲ δυσαρ-
 μονία μετὰ τὸ κοινωνικὸν συναίσθημα. Καὶ γιὰ νὰ μπο-
 ρέσῃ νὰ ἐξηγήσῃ πὼς ἐμορφώθη ἓνας χαρακτῆρ
 ἀρχίζει νὰ ἐξετάζῃ τοὺς παράγοντας πού ἐπέ-
 δρασαν ἐπὶ τοῦ ἀτόμου καὶ τὴν στάσιν τοῦ τελευ-
 ταίου ἀπέναντι αὐτῶν. Οἱ παράγοντες αὐτοὶ εἶναι
 πέντε, οἱ ἑξῆς:

1) Ὁ σωματικὸς ὁργανισμός.

2) Ἡ οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ κατάστασις τῶν
 γονέων.

3) Τὸ οἰκογενειακὸν περιβάλλον.

4) Τὸ γένος.

5) Ἡ ἀγωγή.

Καὶ ὡς βλέπομε λοιπὸν ὁ πρῶτος παράγων πού
 θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἶναι ὁ σωματικὸς ὁργανισμός,
 τὸ σῶμα, διὰ τοῦ ὁποῖου πρόκειται νὰ ἐκδηλωθῇ
 ὡς ὑποκείμενον ὁ ἄνθρωπος, δηλ. τὸ ἐργαλεῖον
 πού χρησιμοποιοῖ στὸ φυσικὸν πεδίον. Ἐχει ἐπο-
 μένως μεγάλη σημασία ἡ ὁργανικὴ σύστασις τοῦ
 σώματος γιὰ τὴν ψυχικὴν μᾶς ἀνάπτυξιν καὶ γιὰ
 κάθε βλάβην ἢ ἀνεπάρκειαν, πραγματικὴν ἢ φαν-
 ταστικὴν, θὰ λάβωμε μίαν στάσιν ἀνάλογον μετὰ
 θάρρους μας. Τὸ θάρρος εἶναι μία ψυχικὴ δύναμις
 πού ὑπάρχει ἐκ γενετῆς στὸν καθένα καὶ ἡ ὁποῖα
 αὐξάνει ἢ ἐλαττοῦται, ἀναλόγως τῆς ἀναπτύξεως
 τοῦ ἐμφύτου κοινωνικοῦ συναισθήματος.

Ὁ σωματικὸς ὁργανισμός πάντοτε παρουσιάζ-
 ζει μικρὰ ἢ μεγάλαν ἐλαττωματικότητα τὴν ὁποῖαν
 ἡ Α. Ψ. ὠνόμασε ὁργανικὴν μειονεκτικὴν
 κὸτητα.

Ἡ ὁργανικὴ μειονεκτικὸτης, ὁρ-
 γάνου ἐνὸς ἢ συστήματος ὁργάνων ἡμπορεῖ νὰ εἶ-
 ναι ἐκ γενετῆς ἢ ἐπίκτητος. Ἐκ γενετῆς μὲν ὅταν εἶναι
 ἔμφυτη ἡ κληρονομικὴ βλάβη, ἐπίκτητος δὲ ὅταν
 λόγῳ δυστυχήματος ἢ ἀσθενείας ἀτροφῇ ἢ βλαβῇ
 κάποιο ὄργανον. Ὑπάρχει ἀκόμη καὶ ἡ προσωρινὴ
 ὁργανικὴ μειονεκτικὸτης, λόγῳ δια-
 ταραχῶν τοῦ ὁργανισμοῦ προερχομένων ἀπὸ αἰ-
 τία φυσιολογικὰ καὶ μὴ.

Τέλος κάθε σωματικὴ ἀνεπάρκεια πού παρεμ-
 ποδίζει ἢ δυσκολεῖ τὸν νεαρόν ἄνθρωπον εἰς τὴν
 ἐκτέλεσιν τῶν ἔργων του ἢ ἀπλῶς πού τοῦ δημι-
 ουργεῖ συναισθηματικὴν μειονεκτικὸτητα, ὡς
 θεωρεῖται ὁργαν. μειονεκτικὸτης, ὅπως
 π. χ. ἡ δυσμορφία. Ἐπίσης ἡ ἀριστεροχειρία εἰς
 τὸν πολιτισμὸν μας ὅπου χρησιμοποιοῦμε περισ-
 σότερο τὸ δεξιὸ χερὶ εἶναι ὁργαν. μειονεκ-
 τικὸτης καὶ μπορεῖ ἐνίοτε νὰ δημιουργήσῃ μεγάλο καὶ
 δυνατό συναίσθημα μειονεκτικότητος, ὅταν τὸ πε-
 ριβάλλον τῶν ὁρίμων πού περιβάλλουν τὸ παιδί
 ὑποπῇ σὲ σφάλματα ἀγωγῆς (ὅπως συμβαίνει
 δυστυχῶς). Πολλὰς φορές συμβαίνει νὰ δοῦμε μη-
 τέρες νὰ μαλώνουν, κάποτε ἀκόμη καὶ νὰ χτυποῦν
 τὸ ἀριστερὸ χεράκι τοῦ παιδιοῦ των ὅταν αὐτὸ
 μηχανικὰ—λόγῳ τῆς ἀριστεροχειρίας του,—τὸ
 προσφέρει σὲ κάποιο φιλικὸ πρόσωπον τῆς οἰκογε-
 νείας: «σοῦ εἶπα χιλιάδες φορές ὅτι δὲν κάνει νὰ
 δίνεις αὐτὸ τὸ χερὶ, ἀλλὰ τὸ ἄλλο, τὸ καλὸ χεράκι,
 δὲν καταλαβαίνει, κακὸ παιδί!» ἔλεγε μιὰ μαμὰ

θυμαμένη στο παιδάκι της· και το μικρό, σαστισμένο, διερωτάται ποιά σημασία μπορεί νάχη όλη αϊτή ή ιστορία του καλού και του κακού χεριού.

Ποιά σημασία θά έχη για το παιδί, οϊαδήποτε όργαν. μείον. δέν μπορούμε νά προΐδωμε, γιατί εκείνο πού παίζει αποφασιστικό ρόλο στην περίπτωση αϊτήν είναι το ψυχικό θάρρος του ατόμου. Έκείνο πού θά έπηρεάση· επίσης το παιδί είναι ή στάσις του περιβάλλοντος και το σπουδαϊότερο ρόλο παίζει ή μητέρα ή το άμεσο πρόσωπο πού θ' αναλάβη την άγωγή, όταν ή μητέρα δέν ύπάρχει.

Κάθε όργαν. μειονεκτικότης δημιουργεί και επιτείνει το συναισθημα της μειονεκτικότητος το όποιον, όπως είπαμε, όλοι έδοκιμάσαμε κατά την παιδική μας ήλικίαν. Είναι ένα συναισθημα άνεπαρκείας, άνικανότητος, πού φέρει τον νεαρόν άνθρωπον σε μιά έσωτερική δυσφορία και τον ώθει προς μιά τάσι, προς μιά προσπάθεια ν' αναπληρώση την άδυναμία, την άνικανότητά του.

Στήν προκειμένη περίπτωση δύο κατευθύνσεις άνοίγονται διά νά ακολουθήση ό άνθρωπος, δύο δρόμοι πού φέρουν, ό καθένας, σε αντίθετα αποτελέσματα. Ό ένας φέρει προς βιολογικήν, κοινωνικήν κατεύθυνσιν· ό άλλος προς αντιβιολογικήν. Κατά την κρίσιμη στιγμή, ή όποία παρουσιάζεται κάθε φορά πού ό νεαρός άνθρωπος βρίσκεται πρό ενός νέου προβλήματος για το όποιον πρέπει μόνος του νά αποφασίση, νά καταβάλλη κάποια προσπάθεια, σπουδαϊόν και αποφασιστικόν ρόλον παίζει ή στάσις του περιβάλλοντος ή όποία, εάν είναι όρθή, θά τονώσει το θάρρος του παιδιού ή θά του το έλαττώση, εάν είναι έσφαλμένη.

Η όρθή ή έσφαλμένη στάσις των ώρίμων πού αναλαμβάνουν νά διαπαιδαγωγήσουν ένα παιδί δέν εξαρτάται από την διανοητικήν εκμάθησιν κανόνων παιδαγωγικής άλλ' από κάτι περισσότερο άσφαλώς, πού κατά κανόνα δέν ύπάρχει.

Η όργ. μειονεκτικότης ή όποία δημιουργεί το συναισθημα της μειονεκτικότητος το όποιον πάλι με τή σειρά του ώθει το παιδί προς την τάσιν της αναπληρώσεως, κάποτε δημιουργεί εις αυτό την έντύπωσιν ότι για νά υπερνικήθ ή δυσκολία και επιτύχει ώρισμένα έργα πού απαιτούντα από αντίστοιχο μειονεκτικό όργανο, χρειάζεται μεγάλη εξάσκησης με περισσότερα προσπάθειαι

Η εξάσκησης αϊτή αρχίζει ένωρίτατα και παρατηρείται τότε το φαινόμενον της υπερανάπληρώσεως. Έδω ή Α. Ψ. μάς φέρει παραδείγματα διαφόρων ατόμων πού έφθασαν στην υπερανάπληρωσιν των μειονεκτικών των οργάνων και επέτυχαν κατορθώματα πού εξαυμάσθησαν υπό των όμοίων των: π.χ. μουσικούς με όργαν. μειονεκτικότητα της άκοής, ζωγράφους με μειονεκτήματα της όράσεως, ρήτορας με βλάβας εις τα φωνητικά όργανα κ.λ.π.

Φυσικά δέν ύποστηρίζει μ' αυτό ή Α. Ψ. ότι κάθε έπιτυχία στη ζωή σε ώρισμένο κλάδο προέρχεται κατ' ανάγκην από κάποιαν όργαν. μειονεκτικότητα αντίστοιχου οργάνου, άλλα εκείνο πού συνάγεται και καταδεικνύεται με την παρατήρησι πού έκανε ή Α. Ψ.— της υπερανάπληρώσεως δηλ. του μειονεκτικού οργάνου,— είναι ότι ή άποτυχία ούδέποτε προήλθεν από οργανικάς μειονεκτικότητας άλλ' από έλλειψιν θάρρους, δηλ. το συναισθημα μειονεκτικότητος,— και το όποιο δημιουργείται απόδργανικήν μειονεκτικότητα,— είναι ή κινητήριος δύναμις πού ώθει τον άνθρωπον προς κάποιαν κατεύθυνσιν· και την κατεύθυνσιν αϊτήν αν θά είναι προς τα έμπρός ή προς τα όπίσω, προς την έπιτυχίαν ή την άποτυχίαν, θά καθορίση το θάρρος του παιδιού. Έάν π.χ. ένα παιδί δέν άποθαρρυνθ ή με υπερβολικάς περιποιήσεις και φροντίδας ή αντιθέτως με υπερβολικήν αυστηρότητα ή άδιαφορίαν από το περιβάλλον του, τότε άσφαλώς θά πάρη βιολογικήν κατεύθυνσιν, κοινωνικώς ώφέλιμον.

Το θάρρος ύπάρχει έμφυτα στον καθένα και άσφαλώς ή δημιουργική αϊτή δύναμις θά ήτο άρκετή νά κατευθύνη το παιδί προς ύγιή ψυχικήν ανάπτυξιν, αν στον ψυχικό του δρόμο δέν παρεμβάλλετο ή έσφαλμένη άγωγή των ώρίμων,— για την όποιαν θά μιλήσωμεν άργότερα, όταν θά εξετάσωμεν τον τελευταίο (τόν πέμπτο) παράγοντα της ψυχικής μας έπίδράσεως. Τώρα περιοριζόμεθα νά τονίσωμεν ότι ή Α. Ψ. θεωρεί την άγωγήν άπολύτως και άποκλειστικώς ως ένα σύστημα μέσων ένθαρρύνσεως.

Όταν το θάρρος έλαττωθ ή και το παιδί αρχίση νά άμφιβάλλη ότι θά μπορεί νά επιτύχη βιολογικά, έπέρχεται ή έσωτερική ψυχική στροφή από τον βιολογικό στον αντιβιολογικό δρόμο. Η ψυχική ίσορροπία διαταράχθη, ή τ ά σ ι ς π ρ ο ς κανονικήν ανάπτυξιν άντεκατεστάθη με την τάσιν της προσωπικής αναδείξεως δηλ. την τάσιν προς έπιβολήν. Από την στιγμήν αϊτήν χρειάζεται νά προσελκύη την προσοχή των όμοίων του ώρίμων και μή, μεταχειριζόμενο διάφορα μέσα άλλοτε κατά το φαινόμενον βιολογικάς άλλοτε καταφανώς αντιβιολογικά. Π. Χ. δυνατόν ένα παιδάκι, πού ακολουθεί τον δρόμον της προσωπικής άνυψώσεως και έπικρατήσεως (αντιβιολογικόν), νά παρουσιάξη τον τύπον του έπιμελοϋς και καλού μαθητού, άλλα στη συμπεριφορά του θά παρατηρήσωμε την διαρκή προσπάθεια και έπιθυμία νά έπισύρη την προσοχή, τον θαυμασμό και τον έπαινο των άλλων. Η βιολογική ανάπτυξι των φυσικών· ικανοτήτων πού γίνεται φυσικά, αϋθόρμητα, άπλά,— όταν δέν διαταραχθ ή ή ψυχική ίσορροπία του παιδιού,— μετατρέπεται σε αντιβιολογικήν τάσιν έπικρατήσεως. Το παιδί αυτό δέν άρκεϊται νά έκτελή τα καθήκοντα πού

ή ζωή άπαιτεί άπ' αυτό, άλλα θέλει νά αισθάνεται ότι υπερέχει των άλλων όμηλικών του, τους όποιους δέν βλέπει άπλώς ως συνοδοιπόρους του της ζωής άλλ' ως ανταγωνιστάς έπιβουλευομένους την άξίαν του, και κάθε έπιτυχία των άλλων θεωρείται ως άποτυχία ιδική του. Την τάσιν του αϊτήν της έπικρατήσεως, έπιτείνει και αϋξάνει, το σύστημα γενικά της παιδαγωγικής πού εφαρμόζομε ως επί το πλείστον. Οι έπαινοι και τα βραβεία πού προσφέρομε, το σύστημα της βαθμολογίας και διακρίσεως, όλα τέλος τα μέσα πού μεταχειριζόμεθα ως παιδαγωγικά και έπικοδομητικά της ψυχικής αναπτύξεως του παιδιού, καταλήγουν στο αντίθετον αποτέλεσμα.

Όταν το παιδί είναι περισσότερο άποθαρρημένο ώστε νά πιστέψη πώς δέν μπορεί ν' ακολουθήση τον δρόμον αυτόν τον φαινομενικά βιολογικόν, πέρνει τον φανερά αντιβιολογικόν. Γίνεται άτακτο, άπρόσεκτο κ.λ.π. ένδιαφερόμενο άποκλειστικά για ένα πρᾶγμα: πώς νά προσελκύση την προσοχήν των άλλων, άδιαφορεί για τα μέσα και άρκεϊται μόνον νά γίνεται λόγος γι' αϊτό.

Υπάρχει άκόμη και ένας άλλος δρόμος πού ακολουθούν παιδιά άποθαρρημένα, είναι ό δρόμος της άδυναμίας. Αϋτά τα παιδιά είναι υπερβολικά ευαίσθητα, ευθικτα και γρήγορα άντισταβάνονται ότι ή άδυναμία τους αϊτή προσελκύει την προσοχή του περιβάλλοντος και την πρόθυμη προσφορά τῶ ένηλικών εις το νά τα έξυπηρετούν και μάλιστα συχνά νά προλαμβάνουν τις έπιθυμίες των. Καταλαβαίνουν δηλ. ότι ή άδυναμία τους δίδει δύναμιν την όποιαν αρχίζουν νά εκμεταλλεύονται εις βάρος των άλλων, εις βάρος του έμφύτου κοινωνικού συναισθήματος. Το περιβάλλον πάλι των ώρίμων ένισχύει, ως επί το πλείστον, την έσφαλμένην αϊτή στάσι του παιδιού από τελείαν ψυχολογικήν άγνοϊαν. Η στάσις αϊτή φέρει την έξάρτησιν και προσκόλλησιν ή όποία δυστυχώς κολακεύει συχνά τις μητέρες, ίκανοποιούμενες εις τον έγωϊσμό τους.

Γι' αϋτό άκριβώς ή αύξησις και τόνωσις του θάρρους του παιδιού εύρίσκεται στα χέρια εκείνου, ό όποϊος αναλαμβάνει την διαπαιδαγωγήσιν του.

Αν κάθε όργανική μειονεκτικότης ώθει το παιδί

προς αναπλήρωσιν, από την άγωγή θά εξαρτηθ ή βιολογική ή μη αναπλήρωσις και υπερανάπληρωσις πού θά ακολουθήση.

Ουδέποτε έμεις οϊ ένήλικες δέν θάπρεπε νά αίτιώμεθα ένα παιδί για τα σφάλματά του τα όποία είναι κατά το πλείστον δικά μας δημιουργήματα.

Η ψυχική δυναμικότης θά ήτο άρκετή για νά καθοδηγήση το παιδί, άλλ' έμεις οϊ ώριμοι παρεμβαλλόμεθα διαρκώς στον δρόμο του και το παραπλανούμε με έσφαλμένην συμπεριφοράν.

Ας άκούσωμε τί λέει ή Μοντεσσόρι, ή διάσημος αϊτή παιδαγωγός, για την ψυχική δυναμικότητα του παιδιού, και την όρθή στάσι μας άπέναντί του!

«Έάν θά έπρεπε νά έκφρασθῶ για την μέθοδόν μου άνατροφής θά έλεγα το έξης: περισυλλέξατε με προσοχήν εκείνο πού το παιδί φέρνει στο μεγάλο, διατηρήσατε διά παντός την Θείαν Έπαφήν ή όποία ύπάρχει μεταξύ της ψυχής του παιδιού και της ψυχής του Κυρίου.

Ίδου το παιδί πού πηγαίνει στο σχολείο με μιά φλόγα πού καίει μέσα του: παρατηρήσατε το μεγαλύτερο παιδί, των τριών, των πέντε, δέκα δεκαπέντε έτών, όλα έχουν αϊτή τη φλόγα. Αλλά έμεις οϊ ένήλικες πού δέν την άναγνωρίζομε, την σβύνομε σιγά, σιγά άσπλαχνα, γιατί άναχωρούμε από μίαν άποψι πού μάς καθιστά συνειδητούς της υπερηφανείας και έξουσίας μας. Έάν μπορούσαμε έμεις οϊ άνατρέφοντες νά πληρωθούμε από το φῶς αϋτό της Θείας Έπαφής,— της έπαφής της ψυχής με εκείνο πού είναι Θεϊόν,— δέν θά είχαμε άλλην προσπάθειαν άπέναντι του παιδιού ή άπέναντι του έαυτού μας, παρά νά διατηρήσωμε αϊτήν την φλόγα ζωντανή».

Και παρακάτω τονίζει ότι: «το νά διατηρήσωμε αϊτήν την έπαφή σημαίνει ένα βαρύ καθήκον, μιά μεγάλη προσπάθεια γιατί έξυπνοεί μιά γενική προετοιμασία, για την έξυπνότησιν της νέας αϋτής ψυχής και την άνάπτυξι μέσα μας μιάς μεγάλης αισθητικής δυνάμεως».

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΦΡΑΓΚΟΥ

Απόσπασμα διμιλίας της Montessori πού έκαμε εις το Διεθνές Συνέδριο της Θεοσ. Έταιρείας του Αdyor (Ινδία) τον περασμένο Δεκέμβριο.

Καλλιτεχνική Κίνησις

Συνεχίζουμε στο σημερινό φυλλάδιο την περιγραφή της Πανελληνίου Καλλιτεχνικής εκθέσεως του Ζαπτείου.

Ο κ. Πομόνης εκθέτει μιά μικρά φύσι μέσα στο σκοτάδι με τίτλο «Έξη ώρα»! Θά μπορούσε μάλλον να ήταν μεσάνυχτα. Ο κ. Ροδοκανάκης ώραία τοπεία της Άττικής. Ο κ. Σεμερτζίδης στην προσωπογραφία του κ. Μπαστιά, βρίσκει την εύκαιρία να αναπτύξη όλη την κλίμακα του πρασίνου χρώματος.

Ο κ. Δήμας μιά ώραία σύνθεσι, τους Στύλους του Όλυμπίου Διός με φόντο τον Λυκαβηττό. Η κυρία Δήμα—Τσίλλερ δύο πολύ φωτεινά τοπεία, «τὸ σαράβαλο της Πλάκας» καὶ τὸ «μέγαρο της Πλακεντίας». Εκθέτουν επίσης ο κ. Γιάνναρης «Τὸ κορίτσι με την γάτα». Οἱ κύριοι Γιολδάσης καὶ Γιαννουκάκης ώραία τοπεία. Η Κ. Διαμαντοπούλου τοπείο ἀπὸ τὴν Σαντορίνη. Ο κ. Διβάρης μιά νεκρά φύσι. Η Κ. Ἑλ. Ἡλιάδου ἓνα σκίτσο με κάρβουνο πολὺ καλὸ. Η Δ. Θεοτοκά ἓνα τοπείον. Ο κ. Ἀργυρὸς δύο ελαιογραφίες. «Η εἰσὸς λιμανιὸ Ὑδρας» λαμπρὰ φωτισμένη. Η Κ. Ἀργυροῦ θανμάσια λουλούδια. Εκθέτει επίσης ο κ. Κογεβίνης. Αἱ κυρία Λαγανᾶ, Σοφία Λασκαρίδου, Μακρῶνα, Δ. Μανούση, ἡ κ. Μπεκίδη. Η Κ. Ἰ. Οἰκονομίδου ἓνα πολὺ ἐκφραστικὸ γυναικεῖο τύπο. Η Δ. Παπᾶ με πολλὴν αἰσθητικὴν ἓνα πορτραῖτο καὶ ἓνα ἐσωτερικόν. Η Κ. Στύλου—Διαμαντοπούλου ἓνα πορτραῖτο. Η Δ. Σχίνης τοπείον Ἀττικής. Η Κ. Ταρσούλη μιά ελαιογραφία καὶ ἓνα σχέδιο.

Επίσης ἐκθέτουν αἱ κυρία Φραντζή, Φλώρου, Πολυκανδριώτου. Διὰ τὰ γλυπτικὰ ἔργα θά ἀναφέρωμε μόνον τὴν Δ. Ραυτοπούλου, ἡ ὁποία ἐκθέτει ἓνα κορμὸ γυναικὸς καὶ ἓνα κεφάλι καμωμένα στιβαρὰ καὶ θανμάζει κανεὶς πῶς ἄβρὰ γυναικεῖα χέρια καταπιάνονται με μιά τὴν δύσκολη τέχνη, πού ἔχει νὰ παλαίση με τὴν ὕλη καὶ φθάσουν σὲ τόσο ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα.

Στὴν ἐκθεσὶ αὐτὴ ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα γλυπτικὰ ἔργα ἄξια λόγου, καθὼς καὶ ἔργα χαρκτηκῆς ἐξαιρετικῆς τέχνης.

Η διακοσμητικὴ καὶ αὐτὴ με τὰς Κ. Διαμαντοπούλου, Ἑλ. Βοΐλα καὶ ἄλλους καλλιτέχνας ἐμφανίζει ταλέντα με πολλὰ προσόντα τεχνικῆς καὶ γούστου.

ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΡΑΣΙΤΕΧΝΩΝ

Η ἐφετεινὴ ἐκθεσις ἐρασιτεχνῶν πού μᾶς παρουσίασε ὁ κ. Στρατηγόπουλος εἶναι ἡ δευτέρα ἐντὸς μιᾶς διετίας, καὶ θά περίμενε κανεὶς νὰ δῇ τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια, ἀφοῦ μάλιστα οἱ περισσότεροι

ἀπὸ τοὺς ἐκθέτας εἶναι οἱ ἴδιοι. Ἐξ ἄλλου, ὅταν ἐπισκέπτεται κανεὶς μιά ἐκθεσὶ ἐρασιτεχνῶν πέρνει ἓνα ὕψος ἐπικείας διὰ νὰ κρίνῃ με συγκατάβασι, πρᾶγμα φυσικόν, ἀφοῦ ὅλοι αὐτοὶ οἱ κύριοι καὶ κυρίες ἔχουν τὴν τέχνη γιὰ πάρεργο. Ὅμως συμβαίνει καμμιὰ φορὰ μέσα στοὺς ἐρασιτέχνας νὰ διακρίνῃ κανεὶς πραγματικὰ ταλέντα, τὰ ὁποῖα ἔχει πνίξει ἡ βιωτικὴ ἀνάγκη.

Ἔτσι βλέπομε στὴν ἐκθεσὶ αὐτὴ δικηγόρους, ἐπιπλοποιοὺς, ἓνα κουρέα, ἓνα λοχία, μουσικοὺς, ἡθοποιοὺς καὶ ἂν δὲν ἀπατώμαι καὶ ἐφοπλιστάς, καθὼς καὶ κυρίες πού ἔχουν κλέψει ὥρες ἀπὸ τὸ νοικοκυριὸ τους ἢ τὴν περιποίησιν τοῦ ἑαυτοῦ τους, πού τελευταίως ἔχει φθάσει σὲ μεγάλη ἐπιστήμη. Θά ἦταν πολὺ δύσκολο νὰ ἀναφέρωμε ὅλους τοὺς ἐκθέτας, διότι δὲν μᾶς τὸ ἐπιτρέπει ὁ χώρος τῆς στήλης μας. Θά ἦταν ὅμως πραγματικὴ παράλειψις νὰ περάσῃ κανεὶς ἀδιάφορος ἐμπρὸς στὰ ἔργα τοῦ κ. Κ. Ἀσπρογέρα πού με τὴν προσωπογραφία τοῦ Μπαρμπαστάση, τὸ ἐρημοκλήσι, καθὼς καὶ ἄλλες ελαιογραφίες καὶ σχέδια ἐμφανίζεται ἓνας ἄρτιος ζωγράφος, ἢ στὰ τοπεία τοῦ κ. Ἡσαΐα. Η Κ. Στᾶν νομίζω πῶς πρώτη φορὰ μᾶς ἐμφανίζεται ὡς τοπιογράφος καὶ θανμάζει κανεὶς τὸ φρέσκο χρῶμα πού μεταχειρίζεται, τὴν ἐκλογὴ τῶν θεμάτων, καὶ τὴν τεχνικὴ τῆς. Η Κ. Εὐρυδίκη Κωστοπούλου ἓνα κεφάλι «ἡ Ἄννα» καὶ ἀνεμῶνες με ἀπλότητα στὸ σχέδιο καὶ στὸ χρῶμα καὶ τὴν αἰσθητικὴν.

Ο κ. Κώστας Βυζάντιος, υἱὸς τοῦ ζωγράφου καθὼς με πληροφόρησαν, καὶ πού φαντάζομαι τόσο νῆο ἀκόμα, καταπιάνεται με τὸ δυσκολώτατο θέμα νὰ σχεδιάσῃ χέρια καὶ κατορθώνει με κάποια ἀδεξιότητα ἀκόμα, νὰ ἀποδώσῃ τὴν ἐκφρασὶ τοῦ χεριοῦ. Ἐνα γύψινο κεφάλι τοῦ κ. Ἀλεξιάδη πολὺ καλόν. Ο κ. Δεστούνης, ὁ γνωστὸς ἡθοποιὸς πού βάζει ὅλη τὴν τὴν καλλιτεχνικὴ εὐσυνειδησίαν γιὰ νὰ ἀποδώσῃ πιστὰ τὴν φύσιν. Καὶ ἄλλοι ἐπίσης ἐκθέτουν ὅπως οἱ κύριοι Βάρναλης, Γεωργιάδης, Μαρκέτος, Μπούμπουλης, Βάρβογλης, Δ. Μαρία Πρίμου καὶ τόσοι ἄλλοι με καλὰς προσπάθειες. Στὴν ἐκθεσὶ αὐτὴ ὑπάρχουν καὶ μαθηταὶ τοῦ κ. Παρθένου με κακὰς ἀπομιμήσεις τοῦ διακεκριμένου αὐτοῦ ζωγράφου τῶν ἀρμονικῶν γραμμῶν καὶ ἀποχρώσεων. Ο κ. Παν. Μιχαήλ ἐκθέτει πολλὰς ελαιογραφίες πού δείχνουν μιά ἐπίδοσιν πολὺ ἐνθαρρυντικὴν. Καὶ τέλος πέντε ἔργα με πέννα τοῦ κ. Α. Γώγου, «Ἡ νίκη τῆς Σαμοθράκης», «Ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Φειδίου», «Ἡ Νίκη τῆς Ἀκροπόλεως» καὶ τὰ «φτερά τῆς Νίκης», καθὼς καὶ μερικὰ διακοσμητικὰ μοτίβα. Η τεχνικὴ τοῦ καλλιτέχνου αὐτοῦ εἶναι καταπληκτικὴ. Με μιά φινέτσα ἐργασίας

πού μόνο ἡ πέννα ἐπιτρέπει, ἀποδίδονται ἀριστουργηματικὰ οἱ ἀποχρώσεις τοῦ μαρμάρου, τὰ ραγίσματα καὶ οἱ κακουχίες τοῦ χρόνου.

Σὲ μιά γωνιά τῆς αἰθούσης ὑπάρχει καὶ μιά εἰκόνα παρμένη ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, ἐπάνω σὲ ξύλο. Τὸ εἶδος τῆς ἐργασίας εἶναι αὐτὸ πού λέ-

γεται μαρκετερί. Τὸ ἔχει τεχνουργήσει ὁ ξυλουργὸς κ. Καπράλος καὶ ἔχει κατορθώσει με τὰ νερά τοῦ ξύλου καὶ διάφορα εἶδη ξύλου νὰ δώσῃ τὴν ἐντύπωσιν μιᾶς εἰκόνας ζωγραφισμένης με τέχνη.

Α.Π.Ρ.

Ἡ Κριτικὴ τοῦ Χοροῦ

Τὸ πλῆθος τῶν χορευτικῶν ἐπιδείξεων τὶς τελευταῖες αὐτὲς ἡμέρες, οἱ εὐγενεῖς προσκλήσεις ἐκλεκτῶν καλλιτεχνῶν ποῦχουν ὅλο τὸ δικαίωμα νὰ ἀναζητοῦν «τὴ μεγάλη καὶ δύσκολη κριτικὴ τῶν ἀρετῶν», τὸ «ρεσιτάλ» τῆς δ. Σακελλαρίου με σύμπραξιν τῶν κ.κ. Γριμάνη καὶ Βάκουλη—προσπάθεια ἱκανὴ νὰ κινήσῃ σὲ μερικὰ τῆς σημεία πολλὰ ἀπὸ τὶς αἰσθητικὰς ἰδέας πού πυκνώνονται γύρω ἀπὸ τὴ σύγχρονη χορευτικὴ τέχνη, φέρουν ξανὰ στὴ σκέψιν καὶ τὸ πρόβλημα τῆς κριτικῆς τοῦ χοροῦ στὸν τόπο μας. Ὁ χορὸς ὡς αἰσθητικὴ ἐκδήλωσις εἶναι τέχνη πού μόλις ἀνατέλλει μεσ' στὴν νεοελληνικὴ ζωὴ μας, καὶ ἴσως πρόωρα ν' ἀπαιτοῦμε τὴν ἐμφάνισιν καὶ τῆς εἰδικευμένης κριτικῆς.

Κριτικοὶ χοροῦ βέβαια ὑπάρχουν μερικοὶ καὶ πολλὰς φορὰς πολλὰ ἐνδιαφέροντα μᾶς λέν γιὰ τὴν τέχνη αὐτὴ καὶ τὴν ἱστορίαν της. Κριτικὴ ὅμως τεχνικὴ συνεχὴς καὶ διαφωτιστικὴ δὲν δημιουργήθηκε ἀκόμα. Ἔτσι τὸ μεγάλο πνευματικὸν χρέος τοῦ κρίνοντος ἀναλαμβάνουν συχνὰ οἱ «ρεπόρτερ τῆς τέχνης» ἢ καὶ ὠρισμένοι αἰσθητικοὶ μὲν καὶ μορφωμένοι ἀνθρωποί, ἀλλὰ στερημένοι ἀπὸ τὸ ἔρμα τῶν εἰδικῶν τεχνικῶν γνώσεων, ἐπομένως καὶ στερημένοι ἀπὸ τὴν εὐρύτητα καὶ τὴν σιγουρίαν τῆς κριτικῆς ματιᾶς καὶ ἀπὸ τὴν ἱκανότητα νὰ τοποθετήσουν τὸ χορὸν στὸ βάθος τῶν εἰδικῶν νόμων καὶ ρυθμῶν τῆς τεχνικῆς του. Ὅπως ὅμως κάθε ἀξιόλογο καλλιτέχνημα ἐκπορεύεται, τόσο ἀπὸ τὴ συγκίνησιν, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν τεχνικὴν τοῦ δημιουργοῦ του, ἔτσι κάθε ἀξιόλογη κριτικὴ πού ζητᾷ νὰ συλλάβῃ τὴ μυστικὴ συγκίνησιν τῆς ψυχῆς τοῦ χορευτοῦ, πρέπει συγχρόνως νὰ ἔχῃ τὴν ἱκανότητα νὰ ἐρευνᾷ τοὺς βασικοὺς αἰσθητικοὺς κανόνας, τοὺς ἰδιαίτερους σὲ κάθε χορευτικὸν εἶδος καὶ τὴν μορφήν της τεχνικῆς τους.

Ἡ ἔλλειψις τεχνικῆς κατάρτισεως δὲν εἶναι βέβαια ἀποκλειστικὸν μειονέκτημα τοῦ μεγάλου μερὸς τῆς ἑλληνικῆς κριτικῆς. Σὲ χώρες με μακράν ἰστορίαν καὶ συνεχὴ χορευτικὴ παράδοσιν, οἱ καλλιτέχνες συχνὰ παραπονοῦνται. Ἐνας ἀπὸ τοὺς μεγάλους

τέρους σύγχρονους χορευτὰς, ὁ Σέργιος Λιφάρ, λέει πῶς «εἶναι ἀναγκαῖον πᾶσι νὰ συμπληρώσουν οἱ κριτικοὶ τὴν χορευτικὴν τους μόρφωσιν, νὰ μυηθοῦν στὰ μυστικὰ τῆς τέχνης, γιὰ τὴν οἱ περισσότεροι γράφουν, βασιζόμενοι σὲ μιά ἐξωτερικὴ ἐντύπωσιν». Ἔτσι καὶ στὸν τόπο μας, ἔξω ἀπὸ λιγοστὰς, πολὺ λιγοστὰς ἐξαιρέσεις, ἡ κριτικὴ τοῦ χοροῦ ἀρκεῖται νὰ ἐπαναλαμβάνῃ στερεότυπα τὶς ταριχευμένες ἐντυπωσιακὰς ἐκφράσεις τῆς, τὶς ἴδιες πάντα, ἀδιάφορον ἂν κρίνῃ μπαλλέτο, ἐκφραστικὸν χορὸν ἢ ἀπλὰ παιδαγωγικὰ συστήματα ρυθμικῆς καὶ κινησιολογίας. Δὲν ἐκφέρει καμμιὰ γνώμη ἂν τὸ μπαλέτο αἴφνης, τὸ τόσο ἀσύμφωνον με τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς μας χορευτικὸν εἶδος, μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ μεταμοσχευθῇ καὶ νὰ καλλιεργῇται στὸν τόπο μας. Ἄν ὁ σύγχρονος ἐκφραστικὸς χορὸς πού ἐκπορεύεται ἀπὸ τὴν ἀρχαιοελληνικὴν χορευτικὴν τέχνην καὶ κατακλύζει τοὺς μοντέρνους καλλιτεχνικοὺς ὀρίζοντες ταιριάζει στὴν νεοελληνικὴν μας πραγματικότητα.

Τόσα καὶ τόσα προβλήματα πού ἀσροῖζονται γύρω μας, τόσοι καὶ τόσοι καλλιτέχνες πού ζητῶνται τὴν κατανόησιν, βρίσκονται πότε μπρὸς στὴν ἀνεξέλεχτη ἐπικρίσιν ἢ μπρὸς στὸ συχνὰ ὀκνηρὸ ἀνεπιφύλαχτον ἔπαινον. Ἄν παραμερισθῇ τὸ παρεξηγημένο ἄλλως τε δόγμα πού μαστίζει ὅλους τοὺς τομεις τῆς κριτικῆς μας ὅτι «ἡ κριτικὴ δὲν παίρνει τὴν τέχνην γιὰ νὰ τὴν ἐξηγῇ ἀλλὰ γιὰ νὰ λήθῃ ἀπλῶς τὶς ἐντυπώσεις τῆς». Ἄν συστηματικὰ καλλιεργῇ τὸ δυσκολώτατον ἄλλως τε εἶδος τῆς τεχνικῆς κριτικῆς καὶ φθάσῃ στὸ ὕψος τοῦ προορισμοῦ της, σημαντικὴ θάναί ἢ προσφορά αὐτὴ τόσο στοὺς καλλιτέχνες, ὅσο καὶ στὴν πλειονότητα τοῦ ἑλληνικοῦ κοινοῦ. Ὅχι βέβαια πῶς ἡ μοῖρα τῆς τέχνης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κριτικὴν ἢ ὅτι ὁ κριτικὸς εἶναι ὁ ἀναλάθης καὶ ὁ δημιουργὸς τοῦ ὥραίου. Εἶναι ὅμως αὐτὸς πού στὸ μεγάλο ἀμύητον κοινὸν δανείζει τὴν δικήν του ματιάν, τὴν δυναμωμένην ἀπ' τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν μακρόχρονην σπουδὴν. Εἶναι αὐτὸς πού στὸν κύκλον τῆς ἐνεργείας του ἀγωνίζεται νὰ καθάρσῃ τὸ ἔδαφος γιὰ

νά καρποφορήση ή ώμορφιά. Καί άκριβώς σέ χέρσα καλλιτεχνικά έδάφη σάν τό δικό μας, ή άγρυπνη πνευματική και ήθική συνείδησι τοῦ άξιου κριτικοῦ εἶναι πάντα μία γόνιμη προσφορά.

Καί γιά νά επανέλθουμε στή χορευτική επίδειξι Σακελλαρίου-Γριμάνη-Βάκουλη, μπορεί βέβαια κανείς έκφράζοντας έξωτερικές έντυπώσεις νά πῇ ότι ο κ. Βάκουλης έχει κάποια καλή τεχνική κατάρτισι, προσόν πού χωρίς νά ναι τό άπαντο τῆς τέχνης εἶναι ως τόσο ή άπαραίτητη και βασική προϋπόθεσι. "Οτι ή χορογραφική εργασία τῆς δ. Λουκίας Σακελλαρίου στενά συνδεμένη αὐτή τῇ φορᾷ με τῇ συνεργασίᾳ τοῦ κ. Γριμάνη, δέν επιτρέπει νά ξεχωρίσουμε πού σταματᾷ τοῦ καθενός ή συμβολή. "Οτι ως χορεύτρια εἶναι πολὺ εὐχάριστη πάνω στή σκηνή, με σωματικές ικανότητες πού προσφέρονται στήν άπόδοσι τοῦ σύγχρονου έκφραστικοῦ χοροῦ, ότι κάποια έκφραστική ποιικιλία στή μάσκα θά προσδώσῃ περισσότερη ζων-

τάνια στή λεπτή και τόσο χαριτωμένη αὐτή καλλιτέχνηδα.

Τέλος ο κ. "Αγγελος Γριμάνης, ο χορευτής πού συνδυάζει ψυχὴ και σκέψι, τεχνική αξιόλογη και σωματική έκφρασι γεμάτη αὐθόρμητη χάρι, εἶναι συγχρόνως και χορογράφος με λεπτή φαντασία. Οἱ εργασίες του στο νεοελληνικό θέατρο εἶναι οἱ σημαντικώτερες μες τὴν εποχή μας θεατρικὲς χορογραφίες κλειστοῦ χώρου.

Σ' όλες αὐτὲς τὲς παρατηρήσεις—γινόμενες χωρίς καμμιὰ πρόθεσι κριτικῆς—προσιτὲς ἄλλως τε και στο πρώτο καλλιεργημένο και αισθαντικό θεατή, ὅσο κι' ἂν προσθέσουμε σοβαροφανῆ έκφραστικά καλύμματα, θά μείνουν πάντα έξωτερικὲς ἄπλές έντυπώσεις, άνίκανες νά επιτελέσουν τό ανώτερο πνευματικό χρέος τῆς κριτικῆς: τῇ παρακολουθήσει δηλαδή τοῦ δημιουργοῦ ως τὲς πιὸ μύχιες πτυχὲς τοῦ ἔργου του.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΑΚΟΥΡΗ

Ἡ Κριτικὴ τοῦ Βιβλίου

ΤΙΛΛΑ Α. ΜΠΑΛΗ "ΕΙΡΜΟΙ.,

Λίγα ποιήματα έχουν τὴν πρωτοτυπία έκφράσεως και τὴν δύναμι τῶν στίχων, ὅσο τὰ ποιήματα τῆς Κας Τίλλας Α. Μπαλῆ. Εἰκόνες ἀληθινὰ ποιητικές, ὅπως τό «Πρὸς τὴ συνάντησιν», ἕνα ἀπὸ τὰ ωραιότερα ποιήματα πού περιλαμβάνονται στο τελευταίον της αὐτὸ τεῦχος, ὅπου τό συναίσθημα και ή σκέψις έκφράζονται με πραγματική ἐμπνευσι. Λίγοι στίχοι ἐκδηλώνουν τόσο ζωντανὰ ὅλην τὴν ἀγωνία τῶν σημερινῶν καιρῶν, ὅσο μέσα στήν «Ἀγωνία» και «Τοῦ ὀλέθρου».

Ἰλέξεις δυνατὲς, εἰκόνες πραγματικὰ ποιητικές, πρωτοτυπία έκφράσεως, φιλοσοφημένη σκέψις, ὅπως στὰ «Ἐρωτήματα», εἶναι τὰ κύρια χαρακτηριστικά τῶν ποιημάτων τῆς Κας Τίλλας Μπαλῆ.

Μολαταῦτα, τὴν πραγματική χαρὰ πού αἰσθάνεται κανεὶς μπροστὰ σὲ ἔργα τέχνης, τόσο σπάνια στήν εποχή μας, μοῦ τὴν ἐμείωσε ἕνα ἄλλο συναίσθημα, πού σάν ἕνα τεῖχος μᾶς σταματᾷ, και μᾶς θολώνει τό Βασίλειο τῆς Τέχνης. Καί τό συναίσθημα αὐτό τό αἰσθάνομαι, δυστυχῶς, τόσο συχνὰ διαβάζοντας ὅλα σχεδὸν τὰ ποιήματα τῶν περισσοτέρων ποιητῶν. Γιατί; Γιατί αὐτὴ ή βαθεῖα ἀπαισιοδοξία, ή θλίψις, ή κούρσις, ή ἀπογοήτευσις; Τὸ ξέρω πὼς οἱ ποιηταί, ὅπως και ὅλοι οἱ ἀληθινοὶ καλλιτέχναι, αἰσθάνονται βαθύτερα τό κάθε τι, δονοῦνται ὀλόκληροι ἀπ' τὸν ἀνθρώ-

πινο πόνο. Στο τέλος, κουρασμένοι κι' ἀποθαρρημένοι ἀπ' ὅλην τὴν θλίψι πού συναντοῦν στή ζωὴ τους, ἀφίνουν τὴν ἀπογοήτευσί τους νά ξεσπάσῃ μέσα στοὺς στίχους τους. Βρίσκουν μιὰ διαφυγὴ ἀπ' τὸν πόνο κι' ἕνα καταφύγιο στήν τέχνη τους, με τὴν ὁποία έκφράζουν ἐλεύθερα ὅ,τι βαραίνει τὴν καρδιά τους. Ξελαφρῶμένοι τότε, βρίσκουν γιά λίγο καιρὸ κάποια ἀνάπαυσι, ἕως ὅτου ὁ πόνος τοὺς ἀναστατώσει και πάλι. Καί πάλι, ὕστατο καταφύγιο, τό τραγοῦδι πού θά ξεχειλίσῃ ἀπ' τὰ βάθη τοῦ ἑαυτοῦ τους.

Μὰ ἄραγε, σκέπτομαι, ή ἀληθινὴ Τέχνη εἶναι ξελάφρωμα τοῦ ἑαυτοῦ μας; Αὐτό θεωρεῖται ἀπ' τὸν πολὺν κόσμον, δηλαδή πὼς ή ποίησις δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ συναίσθημα και συγκίνησις. "Ολοι σχεδὸν οἱ ἄνθρωποι βρίσκουν ὠραῖο ἕνα ποίημα ὅταν τοὺς κάνει νά χύσουν δάκρυα... Μὰ γιατί τόσα δάκρυα; Μέσα στήν πραγματική Τέχνη τί θέσι έχουν; Γιατί τόση ἀπαισιοδοξία και ἀποθάρρυνσις; Καί γιατί ὅλοι σχεδὸν οἱ σημερινοὶ ποιηταί, ὅπως κ' οἱ ποιηταί τῆς ρομαντικῆς ἐποχῆς, δέν έχουν τό κουράγιο νά κάνουν ἕνα βῆμα πιὸ μπροστὰ, νά δοῦνε πιὸ βαθεῖα, νά διεισδύσουν και νά ξεσχίσουν τό πέπλο τῆς ἀπελπισίας τους, τό πέπλο αὐτό πού τοὺς κρύβει τό λαμπερὸ φῶς και τὴν βαθεῖα χαρὰ, πού ὑπάρχουν μέσα στο Βασίλειο τῆς Τέχνης και τοῦ ὠραίου;

Ἡ Τέχνη εἶναι ή έκφρασις τῆς ἀληθινῆς ὁμορφίᾳς, μέσα στήν ὁποία δέν ὑπάρχει οὔτε ὀδύνη, οὔτε ἀπογοήτευσις, ἀλλὰ τουναντίον ἕνας ὑπέρτατος ἐνθουσιασμός, γεμάτος χαρὰ, γεμάτος Σοφία και Γαλήνη. Στους κόσμους αὐτοὺς βρίσκεται ή πραγματική Τέχνη. Ὁ ποιητὴς εἶναι ἐκεῖνος πού ἀφοῦ σχίζει τό πέπλο τοῦ ἐγωκεντρικοῦ του πόνου, ἀφοῦ νοιώσει και καταλάβει τὸν πόνο ὅλου τοῦ κόσμου, χωρίς νά προσπαθῇ νά τὸν ξεχάσῃ και νά τὸν διαφύγῃ, κατανοώντας τον, θά διεισδύσῃ μέσα στὸν κόσμον τοῦ ὠραίου και τῆς ὑπέρτατης Χαρᾶς. Στὸν κόσμον τῆς Ἀλήθειας. Τότε μ' ἀναμμένη τὴν φλόγα τῆς δάδας του, θάρσῃ νά φωτίσῃ τὸν κουρασμένο κόσμον μὲς' στο βαθύ του σκοτάδι. Ὁ ποιητὴς θά ναι ὁ ἐμψυχωτής, ὁ ὁδηγὸς πού θά σκορπίσῃ γύρω του τὴ σκέψι και τὴν Σοφία.

Μὰ σήμερα, πού εἶναι ὁ δυνατὸς αὐτὸς ὁδηγός, πού ἀφοῦ ρούφηξε τὸν καθαρὸν ἀγέρα τοῦ βουνοῦ του, κατέβηκε μέσα στὸν κόσμον μας νά σκορπίσῃ λίγο ἀπ' τὸ φῶς του;

Εἶναι λίγοι, πολὺ λίγοι οἱ ἀληθινοὶ ποιηταί. Κι' ὁ κόσμος σήμερα τοὺς έχει ἀνάγκη...

Ἡ καθαρὴ σκέψις και τό καθαρὸ συναίσθημα,

Χ. Βαλασίδης: «Πρόσωπα και Τοπεῖα»

Ὁ κ. Κυριάκος Βαλασίδης, εἶναι συγγραφέας με πολὺν ταλέντο, πού έχει διακριθῇ ἰδίως στή σύνθεσι θεατρικῶν ἔργων, ὅπως π.χ. στὸν «Καμπούρη» του και τὲς «Πατρίδες» πού βραβευθήκανε δυὸ χρόνια κατὰ σειράν στὸν Καλοκαιρινὸ διαγωνισμό. Τὰ «Πρόσωπα και Τοπεῖα» του—ὅπως μᾶς τό λέγει ὁ ἴδιος—δέν εἶναι βιβλίον κριτικῆς. Περιέχουν λίγα σκίτσα λογοτεχνῶν και καλλιτεχνῶν, ὅλα σχεδὸν δημοσιευμένα ἀπὸ καιρὸ σὲ ἡμερὶδες και περιοδικά. Ὁ συγγραφέας τὰ συγκέντρωσε ἀτόφια σ' αὐτό τό βιβλίον,—μελετώντας τὴν ψυχὴν τοῦ κάθε ἀτόμου, με τὴ λογοτεχνική ικανότητα και τὴν κομψότητα τοῦ λόγου πού τὸν χαρακτηρίζει, μᾶς ἔδωκε ἕνα ἔργο πού ἀξίζει νά διαβαστῇ, ἀπ' τό διαλεχτὸ ἀναγνωστικό κοινὸν τῆς Ἑλληνίδος. Ὁ κ. Βαλασίδης, με τό ὠραῖο του αὐτό βιβλίον, πού ἀποτελεῖται ἀπὸ ψυχολογικὲς παρατηρήσεις, γραμμένο με διάθεσι ἀπλότητα και καλωσύνης, σκιστάρει τύπους, πού καμμιὰ φορὰ ἔχουν κάτι τό ἰδιαίτερο, «κάτι» πού οἱ ἄλλοι δέν μποροῦν ν' ἀντιληφθοῦν. Κι' αὐτό τό «κάτι» δέν εἶναι μόνο στή λογοτεχνική ἀξία, ἀλλὰ στήν ὅλην ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου—πὺν ἀνεξάρτητα ἀπ' τὲς ἐπιφανειακὲς λεπτομέρειες τοῦ χαρακτήρα της—ἀποτελεῖ τὴ θεμελιώδη σημασία αὐτῶν τῶν λεπτομερειῶν. Ἡ λεπτότητα—ή εὐκρίνεια τοῦ συγγραφέα πού έχει γράψει τὰ «Πρόσωπα και τὰ τοπεῖα» με τό λογοτεχνικὸ και ἀβίαστο «στὺλ» του, μᾶς συνεπέρνει.

βαθεῖα ἐνωμένα κι' ἰσορροπημένα, έκφρασμένα με τὴν δύναμι τοῦ λόγου και τὴν ἁρμονία τῶν στίχων, θά ξυπνήσουν μέσα στο νοῦ και τὴν καρδιά τῶν ἀνθρώπων, θολωμένα ἀπ' τό πέπλο τῆς ἀγνοίας, κάτι ἀπ' τοὺς βαθεῖς αὐτοὺς και πραγματικούς κόσμους τῆς Σοφίας και τῆς Ἀγάπης, γιά τοὺς ὁποίους διψοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Κι' ἀντὶ γι' αὐτοὺς, βλέπομε ὅλους σχεδὸν τοὺς σημερινοὺς ποιητὰς νά χύνουν πικρὰ δάκρυα και νά δείχνουν στὸν κόσμον τὴν ἀπελπισία τους, γυρεύοντας λίγη παρηγοριά και συμπόνια. Ἀντὶ νά ναι ὁδηγοὶ γίνονται μικρὰ παιδιὰ πού πρέπει οἱ ἄλλοι νά τοὺς ὁδηγήσουν. Ἀς κρατήσουν τὸν πόνο τους, ἄς τὸν νοιώσουν βαθύτερα, ἄς καταλάβουν τί γυρεύουν και τί θέλουν νά δώσουν με τὰ ποιήματά τους στὸν κόσμον. Καί τότε ἀφοῦ σκεφθοῦν ποῖα εἶναι ή ἀποστολή τους, και τί γυρεύουν οἱ ἄνθρωποι ἀπ' αὐτοὺς, τότε ἄς ἐρθουν νά μᾶς ποῦν τὰ τραγοῦδια τους βγαλμένα ἀπ' τὴν βαθεῖα νοημοσύνη τοῦ νοῦ και τῆς καρδιάς τους, ἔξω ἀπ' τὴν σημερινή τους σύγχισι και ταραχή.

Α. Ζ.

Ὁ κ. Βαλασίδης μᾶς γράφει γιά τὸν Καμποῦρη:

«Ὁ κ. Καμπούρογλους εἶναι ἕνας φιλόσοφος. Ἡ φιλοσοφία εἶναι τό μακάριο λιμάνι, στο ὁποῖον ἀργὰ ή γρήγορα ἀράζουν ὅλοι οἱ φιλόσοφοι τῆς σκέψεως. Ἀπὸ τὴ φιλοσοφική σκοπιά, τό πανόραμα τοῦ κόσμου ἀπλώνεται λιγώτερο σύνθετο και ἄξιο μεγαλύτερης προσοχῆς και ἀγάπης. Τὰ πάθη ἐξαφανίζονται—οἱ ὁρμὲς ἀτονοῦν.. Ἡ ζωὴ ἀποκτᾷ ἕνα οὐσιαστικώτερον περιεχόμενο».

Γιά τὸν Ἀχιλ. Κύρου:

«Ὁ Ἀχιλ. Κύρου, εἶναι ἕνας τζέντλεμαν. Στὴ λέξη αὐτὴ περικλείονται ὅλες οἱ κοινωνικὲς ἀρετές. Εὐγένεια, τρόπος, ψυχική ἀγαθότης, ἀλτρουϊστικά αἰσθήματα. Σέβεται τὲς παραδόσεις,—τό σπίτι, τὴν οἰκογένεια. Εἶναι μυαλὸ ἰσορροπημένο και συντηρητικό, πού ὀνειροπολεῖ νά δῇ τὴν Ἑλλάδα νά βαδίζει τὰ μεγάλα ἱστορικά πεπρωμένα της χωρίς κλονισμούς και ἀναστατώσεις.»

Ὁ κ. Βαλασίδης μιλά μ' ἐνθουσιασμό γιά τό «Θεοτοκόπουλον», τό ἔργο τοῦ κ. Ἀχιλ. Κύρου—και τινίζει πὼς ὁ συγγραφέας κατάρθωσε σάν τὸν καλλίτερον τεχνοκρίτη ν' ἀνυψώσῃ τὸν παραγνωρισμένο Ἑλληνα και νά μᾶς τὸν κάνει προσιτό.

Γιά τὸν Κωστῇ Βαλμύρα:

«Ὁ κ. Βαλμύρας εἶναι φιλόσοφος παρ' ὅλα τὰ σποραδικὰ σκιρτήματα τῶν ἐνθουσιασμῶν του. Στὴν ἰδιοσυγκρασία του, ὑπάρχει κάτι τοῦ παλαιστοῦ. Ὁ κ. Βαλμύρας εἶναι «ἐγκεφαλικὸς»—

“Ενας έγκεφαλικός δέν μπορεί ποτέ νά είναι και άνθρωπος μεγάλης δράσης.— Μαέστρος του στίχου μάς σερβίρει σέ χρυσό ποτήρι τήν άμβροσία των νοσταλγικών τραγουδιών του όταν σέ περασμένα χρόνια βρέθηκε ξαφνικά στο Παρίσι.

“Όταν τó γκρίζο δειλινό του Παρισίου ξεπροβοδó

σάν ξόδι, άχνή Άττική μου

“Ενα μπουκέτο δυσμικές βιολέτες του ‘Υμηττού μαδó μέσ’ στή ψυχή μου».

“Ο Κυριάκος Βαλασίδης, στο πρώτο κεφάλαιο του βιβλίου του μιλά για τόν ποιητή του «Ρωμηού» τόν Σουρή— πού προτού πεθάνει είχε μπη στήν άθανασία, έκθειάζει τó ταλέντο του πού καλλιέργησε έντατικά, ίκανοποιώντας τις περιέργειες του πιο δύσκολου κοινού, έζησε «έν πληρότητι» τή ζωή.. και βάζει κοντά του τήν διαλεχτή του συντρόφισσα— τήν ‘Ηγερία του, τή Μαρία Σουρή— πού τόν παρηκολούθησε σέ όλη του τή ζωή, τόν έμψύχωνε, συμμερίστηκε τις καλές και κακές ημέρες τής ζωής του, τόν άκολουθήσε στο «δαφνοστεφί» δρόμο τής δόξας.

Μελοδραματικά Παραστάσεις

“Η παράσταση τής «Μπατερφλάυ» στο Θέατρο ‘Ολύμπια μέ πρωταγωνίστρια τήν έκλεκτή καλλιτέχνίδα του τραγουδιού κ. Μαρίαν Τριβέλλα είχε μίαν εξαιρετική έπιτυχία. Οί κύκλοι των ειδικών θεωρούν ότι ή κ. Τριβέλλα μέ τή γλυκύτητα τής φωνής της, τή μουσικότητά της και τήν άνυπόβλητη ήθοποιία της είναι ή μοναδική στόν τόπο μας λεπτή έρμηνεύτρια του ρόλου τής «Μπατερφλάυ».

Έκδόσεις

“Εξεδόθη σέ ώραίο, λευκό, καλαίσθητο τεύχος «Περικλής Ρεδιάδης, Βιογραφικά “Σημειώματα και Βιβλιογραφία» του άειμνήστου ναυάρχου, πολιτευτού και ύπουργού των Οικονομικών.

“Ο πλούσιος βίος του μεταστάντος, πλήρης παραγωγικής έργασίας έμφαίνεται από τή βιογραφία του άνδρός, γραμμένη από τους κ.κ. Σ. Ε. Λυκούδη, Κ. Α. ‘Αθανασιάδην και ‘Αλεξ. Φιλαδέλφεια. “Ο πίνας των συγγραμμάτων του Περ. Ρεδιάδη αναφέρει 307 έργα, οικονομολογικά, ναυτικά και πολιτικά, δημοσιευμένα και έν μέρει άνέκδοτα, πού δείχνει μία καταπληκτική και ίσως πρωτοφανή δημιουργική έργασία.

Τό τεύχος εξέδόθη μερίμνη τής συζύγου του μεταστάντος, ή όποία του έκαμε δι’ αυτού τó πιο ώραίο και πιο στοργικό μνημόσυνο.

“Ελάβομεν: *Σουλτάνας Μιχαλιόδου ή «Σάμος»*. ‘Ιστορική μελέτη τής νήσου, από ‘Ιστορικής και αρχαιολογικής άπόψεως, παλλομένη από τά άγνότερα πατριωτικά αίσθήματα, άπευθυνομένη προς τήν νεολαία τής ‘Ελλάδος. ‘Η έκδοσις κοσμεΐται και μέ ώραίας εικόνas.

Χοροί

“Ο κ. Γιάννης Φλερύ στο χορευτικό ρεσιτάλ του, στο Θέατρο ‘Αλίκης, είχε μιά έκλεκτή έπιτυχία.

Οί χορογραφικές του συθέσεις «Παιχνίδι» και «Μπλουζ» άποδομένες μέ χάρι και άνεσι ύπόσχονται πολλά για τó μέλλον του νέου καλλιτέχνη.

‘Από τήν κίνηση των Σωματείων μας

Μορφωτικός Σύλλογος Πατρών

Πρίν από λίγο καιρό, περαστική από τας Πάτρας, είχα τήν τύχη, νά θανμάσω και νά χαρώ από κοντά τó εξαιρετικό έργο του Μορφωτικού Συλλόγου Πατρών, έργο καθαρά γυναικείο και στήν ιδέα και στήν έκτέλεσί του.

Οί διαλεχτές Κυρίες του Διοικ. Συμβουλίου, μέ επί κεφαλής, τήν άκούραστη έμπνεύστρια, τή μεγαλόκαρδη Πρόεδρό τους Κα Λαμπρινή Σοφή, μπορούν πραγματικά νά περηφανεύονται για τó έργο τους αυτό, όμοιο μέ τó όποιο σέ πολύ λίγες πόλεις τής ‘Ελλάδος θά συναντήσωμε.

“Ο κυριώτερος σκοπός του Συλλόγου, ή μόρφωσις των εργαζομένων κοριτσιών του λαού, πραγματοποιείται άπ’ τó Μορφωτικό, μέ τή λειτουργία του πλήρους εξετασίου έσπερινού σχολείου του, όπου φοιτούν περισσότερα, από διακόσια κορίτσια ύπηρετιούλες και μικρές εργάτισσες οί περισσότερες.

“Εκτός από τά θεωρητικά μαθήματα, τά παιδιά διδάσκονται μαθήματα υγιεινής, παιδοκομίας και νοσηλείας κατ’ οίκον, τόσο χρήσιμα για τις αύριανές μητέρες. Διδάσκονται άκόμα πλεκτική, κοπτική και ραπτική, σέ ιδιαίτερα τμήματα. Τελειοποιούνται και μπορούν, όταν άποφοιτήσουν, μέ μικρή συμπληρωματική πρακτική εξάσκηση, νά επιδοθούν στά επαγγέλματα αυτά, βελτιώνοντας τήν οικονομική και κοινωνική θέσι τους.

Τό καινούργιο τμήμα τής Παιδικής ‘Αδελφότητας ήρθε, μέ τά λουλουδιμένα νιάτα των τρις-χαριτωμένων κοριτσιών του, νά σκορπίση μιά νέα ζωντάνια στο σοβαρό Μορφωτικό. Φέρνοντας σ’ έπαφή κορίτσια έντελώς διαφορετικής κοινωνικής και οικονομικής θέσεως, προκαλεί τή γνωριμία, πού θά γεννήση τήν αγάπη και τήν έκτίμησι, άνάμεσα στις ψυχές. Θά φέρει τήν άνακούφισι στις βασανισμένες, δίνοντάς τους τó θάρρος και τή

δύναμι, νά συνεχίσουν τó βαρύ κι’ άχάριστο έργο τους. Θά ξυπνήσει τó ένδιαφέρον των προνομιούχων τής τύχης, για τις άπόκληρες άδελφές τους, ξεσκεπάζοντάς τους τήν ύπαρξι πόνων και άγώνων σκληρών, άφάνταστων κι’ άγνωρίστων γι’ αυτές ως σήμερα... ‘Η δουλειά πού γίνεται στο τμήμα τής ‘Αδελφότητας είναι άληθινά μεγάλη ψυχολογικής σημασίας, και μέ σπουδαία θετική ώφέλεια για όλα τά μέλη του.

Τά κορίτσια τής Παιδ. ‘Αδελφότητας ύπηρετούν και στά μουσικοφιλολογικά τσάγια, πού δίδονται κάθε Τρίτη στις αίθουσες του Μορφωτικού, άπ’ τó σωματείο για τή Φανέλλα του στρατιώτη, παιδι κι’ αυτό του Μορφωτικού, άφού από τó Μορφωτικό ιδρύθηκε αρχικά, και ως σήμερα τά περισσότερα μέλη του Διοικ. Συμβουλίου τής «Φανέλλας» του Στρατιώτη» είναι οί ίδιες οί κυρίες του Μορφωτικού. Μιά φορά τή βδομάδα, τó μέλη του Σωματείου μαζεύονται και πλέκουν μάλλινα είδη για τους ‘Ακρίτες μας, παίρνοντας ένα άπλό τσάι κι’ άκούγοντας λίγη μουσική ή άπαγγελία.

“Αξέχαστες στιγμές, άληθινό λουτρό ξαναγεννημού κι’ αίσιοδοξίας, πέρασα κι’ εγώ, ένα τέτοιο άπόγεμα, άνάμεσα τους!.. Τά φωτερά μάτια, τ’ άτσαλάκωτα μέτωπα άστραφταν. Τ’ άπικραντα χείλια άνοίγονταν σέ χαρούμενο χαμόγελο. Τά λόγια πετώντας σαν όρμητικά δυνατότερα πουλιά, άφινον ξεσκεπες, σαν μέσ’ άπ’ τή λάμψι μιάς άστραπής, τις πλούσιες ψυχές μέ τόν άξόδευτο θησαυρό τής ζωής! Γεμάτη αγάπη πετά σιμά τους ή σκέψι μου νοσταλγικά, άγαπημένες μικρές άδελφούλες, παιδιά τής Παιδικής ‘Αδελφότητας, μέ τή φλογερή ψυχή γεμάτη ένθουσιασμό κι’ αύτοπεποίθησι!...

“Αν για τά άμόρφωτα κορίτσια του λαού, τή

Χριστιανική κι’ ‘Ελληνοπρεπή μόρφωσί τους, τήν προφύλαξι τους άπ’ τους ήθικούς κινδύνους, άπ’ τις παγίδες πού τριγυρίζουν τ’ άνύποπτα πρώτα βήματά τους στή βιοπάλη, φροντίζει ό Μορφωτικός μέ τόση στοργή, δέν είναι μόνο ή διαπαιδαγώγησις κι’ ή ήθική έξύψωσις των παιδιών αυτών, πού τόν ένδιαφέρει.

“Η πνευματική κι’ ήθική άνύψωσις τής γυναικας σ’ ότσια οφείρα κι’ άν άνήκει, ή δημιουργία άνωτέρας πνευματικής κινήσεως στήν Πατρίκή κοινωνία, παράλληλα άπασχολούν τó ένδιαφέρον του. Κάθε χρόνο, σειρά από διαλεχτούς ‘Αθηναίους όμιλητάς, καλεσμένους άπ’ τó Μορφωτικό, έρχονται στας Πάτρας και μιλούν στο Πατρικό κοινό. Στή σειρά των έφετεινών όμιλητών οί Καθηγητά του Πανεπιστημίου κ.κ. ‘Σωτηρίου, Λούβαρις, Βλυσίδης και Βέης, ή κ. Ζωή Φράγκου, ή κ. ‘Ελένη Σιφναίου, ή κ. Νίκη Πέρδικα και άλλοι άνέπτυξαν μέ έμβριθεια και γλαφυρότητα, θέματα τής ειδικότητός των, ένθουσιασάντες τó μορφωμένο Πατρικό κοινό, πού μέ μεγάλη προθυμία πλημμυρίζει τις ώραies αίθουσες του ‘Εμπορίου ‘Επιμελητηρίου, όπου δίδονται αί διαλέξεις.

“Ετσι, μέ τήν πολυσχιδή δράσι του, ό Μορφωτικός Πατρών μάς δείχνει, σέ τί θανμάσια άποτελέσματα μπορεί νά φτάσει ή φωτισμένη έέργεια όλίγων άτόμων, όταν γίνεται μ’ αγάπη και μέθοδο, και είναι έμπνευσμένη από άνωτέρα ιδεώδη!

Τελιώνω μέ τήν ευχή νά μιμηθούν κι’ άλλοι αί όμόφυλοί μας τó παράδειγμα των Πατρινών Κυριών, κι’ άληθινές ‘Ελληνίδες και Χριστιανές, νά ιδρύσουν, στις κυριώτερες τουλάχιστο πόλεις τής ‘Ελλάδος, πνευματικά κέντρα μέ ύπόδειγμα τόν Μορφωτικό Σύλλογο ‘Ελληνίδων Κυριών Πατρών και τή λειτουργία του.

N. A. Π.

‘Από τήν Φεμινιστική κίνηση του 1939-1940

Στήν Αυστραλία, στο Βέλγιο, στόν Καναδά, στις ‘Ολλανδικές ‘Ινδίες, στήν ‘Ιαμαίκα, στήν Τουρκία, οί γυναίκες εξέλεγχαν και πάλι στήν Βουλή και στά Δημοτικά Συμβούλια.

Στήν Ρουμανία, μιά γυναίκα έγινε για πρώτη φορά γερουσιαστής.

Στό Μεξικό οί γυναίκες έπήραν τó δικαίωμα τής ψήφου και τής έκλεξιμότητος.

Στήν ‘Ιαπωνία και στις Γαλλικές άποικίες, έγιναν δεκτές στο δικαστικό στάδιο.

Στήν ‘Ιρλανδία, μιά γυναίκα έγινε δήμαρχος του Δουβλίνου, και μιά άλλη καθηγήτρια τής αρχαίας ‘Ιρλανδικής γλώσσας.

Στό Λονδίνο μιά γυναίκα είναι Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου του Λονδίνου.

ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Μέ τήν ευκαιρία τής πεντηκοστής έπετείου από τήν ίδρυσί του (1888-1938), τó Διεθνές Συμβούλιο των Γυναικών εξέδωκε τó ιστορικό των ‘Εθνικών Συμβουλίων πού άποτελούν τήν συνο-

μοσπονδία του. Αύτή ή συλλογή άφιερώθηκε στήν Λαΐδη ‘Αμπερντην, ή όποία ως γνωστόν, ήταν επί 36 χρόνια Πρόεδρος του Διεθνούς Συμβουλίου των Γυναικών.

“Η έργασία αύτή δίνει μιά συγκινητική άπεικόνισι του γυναικείου άγώνος για τήν άναγνώρισι των δικαιωμάτων του, μέ τόν σκοπό νά καταπολεμήσ η «τις άνισότητες πού βαρύνουν τήν γυναίκα, άπαιτώντας άπ’ αύτήν τó δικαίωμα και τó καθήκον νά λάβη μέρος μέσα στήν όμαδική εύθύνη, καθώς και στό νά καλλιτέρεψη τήν τύχη, όχι μονάχα τής ίδιας τής γυναίκας, αλλά και του παιδιού, τής οικογενείας, και όλόκληρης τής ανθρωπότητος».

Αύτή ή συλλογή περιλαμβάνει τήν ιστορία όλης τής γυναικείας κινήσεως, μέσα σέ καμιά τριανταριά χώρες, άπ’ τις όποιες μερικές δέν είναι ευρωπαϊκές.

ΑΓΓΛΙΑ

“Ενα ζεύγος ιερέων.

Στήν Αγγλία ένα ζεύγος ιερέων, ό Αϊδεσιμώτατος

Κλώντ Κόλτμαν και η Αιδεσιμωτάτη Κωσταντία-Μαρία Κόλτμαν, έχειροτονήθηκαν και οι δύο μαζύ, Ιερείς της Εκκλησίας της Έλευθέρως Συνόδου του Χάμπελριχ, του Έσσεξ της Αγγλίας.

Η Κα Κόλτμαν, μητέρα τριών παιδιών, είναι η πρώτη γυναίκα που έχειροτονήθη Ιερεύς. Διπλωματούχος του Πανεπιστημίου της Όξφόρδης, έτελείωσε τις σπουδές της στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, όπου ο σύζυγός της είχε πάρει το διπλώμα του.

ΕΛΒΕΤΙΑ

Με την ευκαιρία του θανάτου του κ. Μόττα, του μεγάλου Έλβετου πολιτικού, οι Έλβετικές έφημερίδες έδημοσίευσαν μερικά αποσπάσματα από τον λόγο που έβγαλε το 1934 εις το Ιωβιλαϊόν του Συλλόγου των Σουφραζεττών.

«Όμιλούν για την αναγέννησι του λαού, για την ανανέωσι του Κράτους και του Έθνους, αλλά δεν μπορώ να καταλάβω, πώς μέσα στην ανανέωσι αυτή, η ιδέα της ισότητας δεν βρίσκεται στην πρώτη γραμμή.

«Δεν πρόρεσα ποτέ να παραδεχθώ, πώς μπορεί η μητέρα μιας οικογενείας να λογαριάζεται λιγότερο από το Κράτος, απ' τον νεαρό της γιού, ο οποίος όταν γίνη ενήλικος δεν είναι ακόμη αρκετά ανεπτυγμένος. Είναι πολύ δύσκολο να δικαιολογήσω με πώς είναι δυνατόν η γυναίκα, για ζητήματα που άφορούν τη θέσι της, να μην έχει τίποτε να πει. Είναι επίσης πολύ δύσκολο να εξηγήσω με σε ξένους (κι' αυτό μου συμβαίνει συχνά) πώς η Έλβετία, που φημίζεται πώς κατέχει στον κόσμο μια μεγάλη πολιτική και ήθική θέσι, μπορεί σ' αυτό το ζήτημα να είναι ακόμα τόσο καθυστερημένη.

«Ξέρω καλά πώς ο Θεός, και η φύσις απ' τον Θεό, έπλασαν τον άνδρα και την γυναίκα διαφορετικούς. Αλλά ο ένας συμπληρώνει τον άλλον. Σήμερα, η κυριώτερη δράσις της γυναίκας είναι μέσα στην οικογένεια. Δεν υπάρχει έπάνω στη γη τίποτε το πιο άραιο και το πιο σπουδαίο από την μητρότητα, κι' αυτό το χάρισμα έλαχε στην γυναίκα. Αλλά γιατί η οικογένεια διά μέσου της γυναίκας να μην κατέχη την θέσι της μέσα στην δημόσια ζωή; Υπάρχει μία ανώτερη πνευματική μητρότης, όπως υπάρχει και η φυσική μητρότης... Τα ζητήματα του Κράτους δεν άφορούν μονάχα

τον άνδρα, αλλά όλους τους ενήλικους πολίτες, άνδρες και γυναίκες!...»

ΓΑΛΛΙΑ

Μεταξύ των σοφών που έτιμήθησαν τελευταίως από την Ακαδημία των Φυσικών Επιστημών της Γαλλίας, υπάρχουν και δύο γυναίκες που έβραβεύθησαν. Είναι η Κα Σαντόν, η οποία διεκρίθη για τις εργασίες της στην Ούρανία Μηχανική, και η Κα Ντριλλόν για τις εργασίες της στην συγκριτική Φυσιολογία.

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Μία από τις πρώτες γυναίκες δικαστές της Λιθουανίας, η Δνίς Έλένη Ζακεβικάιτε, έγινε δικαστής στην Κάουνα, πρωτεύουσα της χώρας.

ΙΤΑΛΙΑ

Ένα ενδιαφέρον άρθρο που δημοσιεύθηκε από μίαν Άγγλιν, την Δίδα Μύριελ Κούρρεϋ, δίδει τον ακόλουθο πίνακα των Ιταλίδων που εργάζονται σε έλευθρα επαγγέλματα.

Καθηγήτριαι... 135.000.— Νομομαθείς... 180.— Ιατροί... 795.— Όδοντοίατροι... 30.— Συμβολαιογράφοι... 5.— Κτηνίατροι... 2.— Μηχανικοί και χημικοί... 195.— Αρχιτέκτονες... 13.— Γεωπόνοι... 13.— Δημοσιογράφοι... 130.— Συγγραφείς... 600.

Αυτός ο πίναξ όμως δεν περιλαμβάνει ούτε τις γυναίκες που εργάζονται σε πολιτικές υπηρεσίες, ούτε αυτές που εργάζονται σε σημαντικές θέσεις αλλά που είναι δύσκολο να καταμετρηθούν.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Για πρώτη φορά μια γυναίκα στην Γερμανία, η Δνίς Έλνισάβετ Σβαρτζχάουπτ, έγινε Σύμβουλος της Ευαγγελικής Εκκλησίας.

ΚΟΥΕΜΠΕΚ

Από την 21ην Φεβρουαρίου, οι γυναίκες του Κουέμπεκ έχουν το δικαίωμα της ψήφου. Όπως είναι γνωστό, όλες οι Καναδές των Πολιτειών που μιλούν Άγγλικά, είχαν από καιρό την ψήφο. Μόνο η Πολιτεία του Κουέμπεκ, που έχει Γαλλική γλώσσα και παράδοσι, είχε αντιδράσει στην πολιτική απέλευθέρωσι της γυναίκας.

Σήμερα καμμία εξαίρεσις δεν υπάρχει: όλες οι Καναδές έχουν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα.

Ο Πόλεμος και οι Γυναίκες

Η διάσημη Νορβηγίς συγγραφέυς Σίγκριντ Ούνσετ, η τιμημένη, ως γνωστόν με το βραβείο Νόμπελ, λίγο μετά την εισβολή του γερμανικού στρατού στο Νορβηγικό έδαφος, απηύθυνε προς τους συμπατριώτας της στρατιώτας τον ακόλουθο χαιρετισμό.

«Χαιρετίζομε με μια περηφάνεια γεμάτη θλίφι και πικρία τους στρατιώτας μας που μάχονται διά την τιμή και την έλευθερία, διά το δικαίωμά μας να μείνωμε ό,τι επί τόσο καιρό ήμεθα, ένας λαός που άγαπά την ζωή και όλες τις αξίες της ζωής. Το γηραιό λεοντάρι των όπλων της Νορβηγίας

μπορεί να έδωσε στον κόσμο την έντύπωσι ότι είναι ένα ζώο ήρεμο και ειρηνικό. Αλλά έφ' όσον υπήρξαν άνδρες, στο πρόσωπο των οποίων, με ντροπή και άγανάκτησι αναγνωρίζομε Νορβηγούς, που νόμισαν πώς μπορούσαν να πουλήσουν [το λεοντάρι αυτό για μαντρόσκυλο σ' ένα δικτάτορα, όφειλομε να τώ μάθωμε στους ανθρώπους αυτούς, πώς διέπραξαν σφάλμα, ένα επείσχυνο σφάλμα.

Είθε ο Θεός να δώση κάποτε την ειρήνη σ' όλα τα έθνη, μίαν ειρήνη που να στηρίζεται σε περισσότερη δικαιοσύνη.

Στήν Γαλλία λειτουργεί ειδικό Γυναικείο Τμήμα Αυτοκινητιστικής Υγειονομικής Υπηρεσίας, το όποιον έχει αναλάβει την μεταφορά του αίματος διά τας μεταγίσεις στο μέτωπο, την μεταφορά των αδελφών νοσοκόμων στις θέσεις των, την εκκένωσι των πόλεων, κτλ. κτλ.

Όσες υπηρετούν στο Τμήμα αυτό, όφείλουν να ήμπορούν όχι μόνον να οδηγούν μόνες των τα μεγάλα αυτοκίνητα μεταφορών, αλλά και να βρίσκουν μόνες των τον δρόμο των, να ξεύρουν δηλαδή τόσο καλά την χαρτογραφία των περιφερειών όπου θά έχουν να πάνε, ώστε μόνες να διαλέγουν τον συντομώτερο και ιδίως τον ασφαλέστερο δρόμο. Διά τον σκοπόν αυτόν, το Τμήμα της Γεωγραφικής Υπηρεσίας του Στρατού, ανέλαβε την όργάνωσιν ειδικών μαθημάτων χαρτογραφίας, τοπογραφίας, προσανατολισμού κ.τ.λ. θεωρητικά και με πρακτικήν εξάσκησι στήν ύπαιθρο χώρα, τα όποια ακολουθούν όλες οι έγγεγραμμένες στο Τμήμα αυτό. Οι μαθητεύουσες που φορούν όλες ειδική στρατιωτική στολή απέδειξαν εξαίρετική επίδοσι στή νέα των αυτή αποστολή.

Ειδήσεις

Με πολλήν χαράν αναγγέλλομεν ότι στον τελευταίον Καλοκαιρίνιον Θεατρικόν διαγωνισμόν, ή εκλεκτή μας συνεργάτις Έλένη Συφναίου, έλαβε το δεύτερον βραβείον εκ δρ. 2500 διά το έργον της «Κάιν και Άβελ». Είς τον διαγωνισμόν αυτόν, είς τον όποιον είχαν υποβληθή 49 όλα έργα έβραβεύθησαν ακόμη ή Μανουέλα διά το έργον της κ. «Σαν τις τρικυμίες» Ιον βρ. 5.000 δρ. και ή Κα Φανή Μιχαλοπούλου διά το έργον «Χαραυγή» (2ον βρ.). Εκ των άνδρων έβραβεύθησαν ο κ. Στ. Σπηλιωτόπουλος (Ιον βρ.) και οι κύριοι Α. Φαρσαράκης και Άδ. Παπαδήμας (2ον βρ.).

Στήν Κονίστρα Πετραλώνων. Το Τμήμα Φυσικής Αγωγής και ψυχγωγίας του Ε. Σ. Ε. διοργάνωσε διά τα παιδιά της Κονίστρας μιá χαρούμενη Πασχαλινή έορτή, την Κυριακή 12 Μαΐου. Σε 300 παιδάκια προσεφέρθησαν από τας κυρίας του τμήματος τσουρέκια και αύγά, έν μέσω ένθουσιωδών ζητωκραυγών υπέρ του Ε. Σ. Ε. του Έθν. Κυβερνήτου και της Α. Μ. του Βασιλέως. Η τάξις έτηρήθη από την Έθν. Οργάνωσιν Νεολαίας, ή όποία τόσοσ προθύμως πάντα βοηθεί το Τμήμα, και με την πειθαρχίαν που επιβάλλει και τον ένθουσιασμόν που έμπνέει προσδίδει μεγαλυτέραν αίγλην σε κάθε έορτασμόν.

Τό Πάσχα επίσης εωρτάσθηκε με τραγούδια και ζητωκραυγές στην Νυκτερινήν Σχολήν Πετραλώνων την συντηρουμένην από το Έκπαιδευτικόν Τμήμα τό απόγευμα της Πέμπτης 2 Μαΐου

ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Στήν Άγγλία ή Βοηθητική Γυναικεία στρατιωτική υπηρεσία που άριθμεί περί τας 30 χιλιάδας μέλη, αποτελεί ένα αληθινό γυναικείο στρατό, που βασίζεται στην πιο άυστηρή πειθαρχία.

Στόν στρατόν αυτόν έχουν άνατεθή υπηρεσίες ειρηνικές, μαγειρικής, καθαριότητας, άποθηκείσεως, γραφικής υπηρεσίας κ.τ.λ. που εκτελούν οι «στρατιωτίνας» άπαλλάσσοντας ούτω ίσον άριθμόν άνδρων που διατίθενται στις πραγματικές μάχες υπηρεσίες.

Οι γυναικείοι αυτοί λόχοι, που φέρουν ειδική στρατιωτική χακί στολή, συμμετέχουν καθ' όλα στή ζωή του άνδρικού στρατού, ζούν στους ίδιους στρατώνες, παρά το πλευρόν των άνδρων στρατιωτών και υπάγονται καθ' όλα στην στρατιωτική διοίκηση του Σώματος.

Περί τας 15.000 των γυναικών αυτών υπηρετούν στο στρατό της ξηράς, 3000 χιλ. στο πολεμικό ναυτικό και 11000 στην βασιλική άεροπορική δύναμι. Στην τελευταία αυτή, εκτός των γυναικών βοηθητικών υπηρεσιών έχει άνατεθή στις γυναίκες στρατιώτες ή λεπτή εργασία της επιδιορθώσεως των καλυμμάτων των άεροσπύλων.

Είς 250.000 έξ άλλου άνέρχονται οι γυναίκες που υπηρετούν στην παθητική άεράμυνα.

Κατά την έορτήν προσεφέρθησαν αύγά και τσουρέκια στους 70 μαθητάς της Νυκτ. Σχολής.

Άγγέλλεται ή σύστασις έπιτροπών άνηλίκων σ' όλες τις πρωτοδικειακές περιφέρειες του Κράτους. Οι έπιτροπές αυτές που θά μεριμνούν διά την προστασίαν των έγκληματούτων άνηλίκων και την αναμόρφωσιν αυτών, αποτελούν την ολοκληρώσιν των μέτρων που το ύπουργείον Δικαιοσύνης έχει αναλάβει διά τον σκοπόν αυτόν.

Τά έγκαίνια του Θεραπευτηρίου του Ιδρύματος Προστασίας Άναπήρων Παιδιών έγιναν με πολλήν έπισημότητα τό απόγευμα της 9ης Μαΐου παρουσία του ύπουργού της Κρατικής Υγιεινής κ. Κριμπά, και του πρεσβευτού της Αμερικής κ. Μακ-Βέϋ. Τά εκ γενετής άνάπηρα παιδιά πτωχών γονέων θά βρίσκουν άσυλο στο Θεραπευτήριο αυτό τό προικισμένο με άρτιες έγκαταστάσεις Θεραπευτικής, όπου θά τους παρέχεται ιατρική περίθαλψις, υπό την επίβλεψιν διαπρεπών έπιστημόνων που εύγενώς προσέφεραν τας υπηρεσίας των. Ηδη νοσηλεύονται σ' αυτό περί τά 65 παιδάκια.

Στας άρχάς Μαΐου εωρτάσθηκε από τό Όδείο Άθηνών ή πεντηκονταετηρίς, ένός από των πρωτεργατών της καλλιέργειας και αναπτύξεως της μουσικής στον τόπο μας, του κ. Μιχ. Βελουδίου. Η σημερινή άνθησι του έλληνικού μουσικού πολιτισμού όφείλεται κατά πολύ στις άκατάβλητες προσπάθειες του εκλεκτού αυτού καλλιτέχνου.

Καὶ λίγη Μαγειρική

Στὴν ἐποχὴ μας κάθε σπατάλη τοῦ ψωμοῦ, εἶναι ἐγκληματική. Καὶ αὐτὰ τὰ ὑπολείμματα δὲν πρέπει νὰ πηγαίνουν χαμένα, ἀλλὰ νὰ τὰ μεταχειριζόμεθα στὴν παρασκευὴ ἄλλων φαγητῶν. Δίνουμε πρὸς τοῦτο δύο συνταγές.

Φαγητόν : Σὲ μιὰ ἐλαφρὰ σάλτσα ντομάτα, μασκέψατε τριμμένο ξερὸ ψωμί, ὅσο σηκώνει. Περράστε το μίγμα ἀπὸ τὸ τρυπητό. Βάλτε το σὲ βουτυρωμένο ταψάκι. Κάμετε στὴ ζύμη βαθεῖα λακκάκια· σὲ κάθε ἓνα σπάσετε ἓνα αὐγό. Ἀλατίστε καὶ ψήσετε στὸ φούρνο ἐπὶ 20 λεπτά. Σερβίρετε μὲ τὸ ταψί.

Γλύκισμα : Μουσκέψτε ἐπὶ 2-3 ὥρες, 75 δράμια ψωμί σὲ γάλα βραστό. Ἀνακατώνετε τὸ μίγμα. Ἀρωματίστε μὲ βανίλια ἢ μὲ ξύσμα λεμονιοῦ. Σὲ 300 δράμια γάλα, προσθέτετε 6 κιτρίνια αὐγοῦ, 2 ἀσπράδια, τρεῖς κουταλιές τῆς σούπας ζάχαρη καὶ 4 ἀσπράδια κτυπημένα μαρίγκα σφιχτή. Καραμελώστε μιὰ φόρα «σαρλότ»· γεμίστε τὴν καὶ βράσατε τὴν μπαλιν-μαρί ἐπὶ 3)4 περίπου. Ἀφίσατε νὰ κρυώσῃ. Σερβίρατε μὲ σιρόπι βύσσινου ἢ μὲ κρέμα βανίλλια ἢ πουτίγκας.

ΜΟΔΕΣ**ΜΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΙΔΕΑ**

Πῶς μὲ 6 πῆχες μάλλινο διπλόφαρδο ὕφασμα μπορεῖτε νὰ κατασκευάσετε δυὸ φορέματα ; Μὲ μιὰ ἐπινόησι ἀπλή, σὰν τὸ αὐγὸ τοῦ Κολόμβου, καὶ ἐξαιρετικὰ πρακτικὴ!

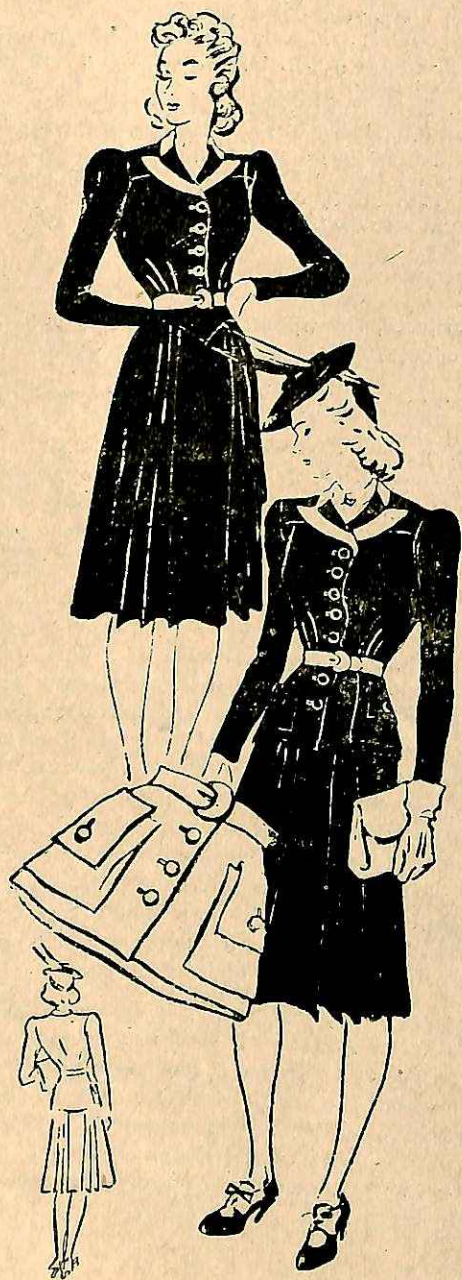
Μὲ τὶς 4 πηχ. $\frac{9}{8}$ κάνετε ἓνα φουστανάκι ποὺ κουμπώνει μπροστά, ὡς τὴν μέση· μιὰ μπάντα ἀπὸ πικὲ ἀσπρο γαρνίρει τὰ ρεβέρ καὶ σχηματίζει τὸ γιᾶκά. Τὸ ἐμπροστινὸ καὶ ὀπισθεν μέρος τῆς φούστας σχηματίζει ποδιὰ μὲ τρεῖς ἴσιες πιέτες.

Τὸ ὑπόλοιπο ὕφασμα τὸ μεταχειρίζεσθε γιὰ νὰ κάνετε, ἐντελῶς ξεχωριστά, μιὰ μπάσκα. ποὺ κουμπώνει καὶ αὐτὴ μὲ τρία ὁμοία κουμπιά, εἶναι γαρνιρισμένη μὲ μεγάλες γυριστὲς τσέπες. καὶ εἶναι μονταρισμένη σὲ μιὰ ζώνη ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕφασμα. Ὅταν θέλετε προσαρμόζετε τὴν μπάσκα κάτω ἀπὸ τὴν ἀσπρη ζώνη τοῦ φουστανιοῦ σας, καὶ βγαίνετε ἔξω, φορώντας ἓνα νοστιμώτατο «Ταγιέρ». Τὴν μπάσκα νὰ τὴν φοδράρετε μὲ κρέπ-ντέ-σίν.

Ἄν θέλετε νὰ ἔχετε κομψὰ ἀσπρόρρουχα, λεπτὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἐπεξεργασμένα, ἀποτανεῖτε στὸ Ἑργαστήριον τοῦ Ἑθνικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἑλληνίδων. Εἰς τιμὰς συγκαταβατικὰς θὰ βρῆτε σχέδια ἐκλεκτὰ καὶ ἐκτέλεσιν ἐξαιρετικὴν, τόσο εἰς τὴν ἀσπρόρρουχικὴν ὅσον καὶ εἰς παντὸς εἶδους κεντημένα τραπεζομάνδηλα ἐπιτραπέζια εἶδη, κουβρ-λί κτλ.

Ἄπαντα πωλοῦνται εἰς τὸν Σύνδεσμον Ἑργαστηρίου Χειροτεχνίας Πανεπιστημίου 5 — ὅπου ἀναλαμβάνονται καὶ παραγγελλοῦνται.

Οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ παρακαλοῦνται θερμῶς νὰ ἐμβάσουν τὴν συνδρομὴν των.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ**ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ**

ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΧ. 30.000.000

ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ ΤΑΚΤΙΚΑ ΚΑΙ ΕΚΤΑΚΤΑ 120.496.050,250

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΞΒΑΔ ΑΘΗΝΑΙ - ΠΕΙΡΑΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ: ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ (ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑ)

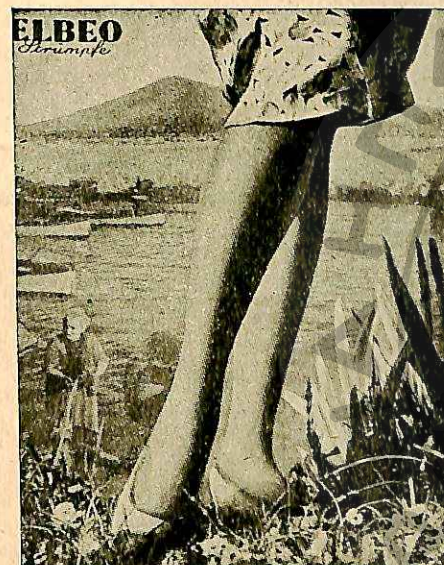
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΑΛΟΥΡΓΕΙΟΝ :

Φιάλαι παντὸς εἶδους, Δαμιτζάνες πλεκταί, (Τζάμια) Ὑαλοπίνακες Μάτ, Ὑαλοπίνακες Διαμαντέ, Ὑαλικά οἰκιακῆς χρήσεως. Διάφορα καλλιτεχνικὰ ὑάλινα εἶδη οἰκοδομικῆς (τοῦβλα, κέραμοι, φωταγωγοί)

ΜΕΤΑΛΛΕΙΑ :

Σιδηροπυρίται Κασάνδρας, Ἑρμιόνης - Λιγνίται Ὠρωποῦ, Κορύνης.

ΠΡΩΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ OREODONT ΔΑΜΒΕΡΓΗ**ΕΛΒΕΟ**

Ἡ καλύτερα Κάλτσα
γιὰ τὸν καλύτερο κόσμον
Πυκναὶ περιπάτου
καὶ διαφανεῖς ἀνάποδες
βραδυνές.

Πωλοῦνται εἰς ὅλα τὰ καλὰ
Καταστήματα εἰς τιμὰς ἀπολύτως
ὥριστες.

ΑΠΟΘΗΚΗ ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ ΠΩΛΗΣΕΩΣ

ΣΙΛΚΑ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Μητροπόλεως 44-46—Τηλέφ. 25-401

ΑΘΗΝΑΙ

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1893

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΥΡΙΩΤΕΡΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΕΙΣ ΑΡΙΘΜΟΝ ΠΑΣΗΣ ΑΛΛΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ, ΑΙΓΥΠΤΩΙ ΚΑΙ ΚΥΠΡΩΙ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΙΔΡΥΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

THE BANK OF TRUST COMPANY 205, West 33rd Str. NEW YORK

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ ΕΝ ΟΨΕΙ ΚΑΙ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ

ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΥΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΛΛΟΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑΣ ΟΡΟΥΣ

ΠΡΟΙ ΚΑΙ ΒΡΑΔΥ **OREODONT** ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Νομικὸν Γραφεῖον

Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἑλληνίδων

Παρέχει δωρεὰν συμβουλὰς

Ἑκάστην Πέμπτην 12 - 1

Ὁδὸς Ἀλεξάνδρου Σούτσου 26

ΖΗΤΕΙΤΕ ΤΑ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟΥ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ

Παντὸς εἶδους ἀριστοτεχνικά κεντήματα ἐπὶ λινοῦ ὑφάσματος, τραπε-
ζομάνδηλα, ἐπιτραπέζια εἶδη κομψοτεχνήματα.

Ἐκλεκτὰ ἀσπρόρρουχα, λεπτότατα καὶ ἐπιμελέστατα ἐπεξεργασμένα
κατάλληλα διὰ προῖκες.

Ἄπαντα πωλοῦνται εἰς τὸν :

ΣΥΝΔΕΣΜΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 5

ὅπου ἀναλαμβάνονται καὶ παραγγέλναι.

ΜΕΤΑΞΩΤΑ ΧΡΥΣΑΛΙΔΟΣ

ΠΩΛΕΙΤΑΙ ΜΟΝΟΝ
ΕΙΣ ΔΟΧΕΙΑ
ΟΥΔΕΠΟΤΕ
ΧΥΜΑ

Οἰκονομικὴ δόλι ἔχει

τερασλίαν ἀπόδοσιν

Πρὶν γεννηθῇ τὸ παιδί

Τὸ νέον βιβλιάριον **CLAXO** πραγματευόμενον περὶ τῆς
ζωῆς τῆς γυναίκος κατὰ τὴν περίοδον τῆς ἐγκυμο-
σύνης παρέχεται δωρεὰν παρὰ τῶν ἀντιπροσώπων.

ΣΤΑΜ. ΧΑΡΒΑΛΙΑΣ Α.Ε.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ 52 - ΑΘΗΝΑΙ

Ταχυδρομικῶς ἀποστέλλεται ἔναντι λήψεως γραμματοσήμου τριῶν Δραχ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
ΙΔΡΥΤΗΣ
1841

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1841

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΕΤΟΧΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟΝ ΔΡΧ. 1.205.000.000
ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΤΗ 31^η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1939 . . . » 10.541.000.000

ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: ΑΛΕΞ. Γ. ΚΟΡΥΖΗΣ

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ:

Εν Ἀγίῳ Νικολάῳ (Κρήτης)	Εν Θήρᾳ	Εν Μεσολογγίῳ
» Ἀγρινίῳ	» Ἱερῶ Πέτρᾳ Κρήτης	» Μεσσήνῃ
» Ἀγινῶ	» Ἰθάκῃ	» Μιτυλήνῃ
» Ἀθήναις:	» Ἰστιαίᾳ	» Ναυπάκτῳ
Πλατεία Μητροπόλεως	» Ἰωαννίνοις	» Ναυπλίῳ
» Καλλιθέᾳ	» Καβάλλᾳ	» Νιγρίτῃ
» Νέα Ἰωνία	» Καλαβρύτοις	» Ξάνθῃ
» Παγκρατίῳ	» Καλαίμαις	» Ὀρεστιάδι
» Αἰγίῳ	» Καλιμπάκᾳ	» Παξοῖς
» Ἀλεξανδρουπόλει	» Καρδίττῃ	» Παπάδῳ (Μυτιλήνης)
» Ἀλμυρῶ	» Καρλοβάσιῳ (Σάμου)	» Πάτραις
» Ἀμαλιάδι	» Καρπενήσιῳ	» Πειραιεῖ
» Ἀμυνταίῳ	» Καρναῖς (Ἁγίον Ὄρος)	» Πλωμαρίῳ (Μυτιλήνης)
» Ἀμφικλείᾳ	» Καστορίᾳ	» Πόρῳ
» Ἀμφίσσῃ	» Κατερίνῃ	» Ποταμῶ
» Ἄνδρῳ	» Κερκύρᾳ	» Προβέξῃ
» Ἀργοστολίῳ	» Κιάτῳ	» Πύλῳ
» Ἀρτῇ	» Κιλκίς	» Πύργῳ
» Ἀταλάντῃ	» Κοζάνῃ	» Ρεθύμνῃ (Κρήτης)
» Βεργοῖᾳ	» Κομοτινῇ	» Σέρραϊς
» Βόλῳ	» Κορίνθῳ	» Σητεῖᾳ (Κρήτης)
» Γρεβενοῖς	» Κυθήροις	» Σκιαθῶ
» Γυθείῳ	» Κύμῃ	» Σουφλίῳ
» Δημητσάνῃ	» Κυπαρισσίᾳ	» Σπάρτῃ
» Διδυμοτείχῳ	» Λαγκαδῶ	» Σύρῳ
» Δράμᾳ	» Λαμίας	» Τρικιάλοις
» Ἐδέσση	» Λαρίσση	» Τριπόλει
» Ἐλασσώνι	» Λεβαδείᾳ	» Φαρσάλοις
» Ἐλευθερουπόλει	» Λευκάδι	» Φλωρίνῃ
» Ζακύνθῳ	» Λήμνῳ	» Χαλκίδι
» Ἡρακλείῳ (Κρήτης)	» Λιμένι Βαθέως (Σάμου)	» Χανίοις (Κρήτης)
» Θεσσαλονίκῃ	» Μεγαλουπόλει	» Χίῳ
» Θήβαις		

ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΧΩΡΑΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK 139 William Street

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μετὰ τοῦ νόμου τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΟΛΟΣΧΕΡΩΣ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΑ \$ 1.350.000